

**Program Sąsiedztwa
Polska-Białoruś-Ukraina
INTERREG III A/Tacis CBC
2004-2006**

UZUPEŁNIENIE PROGRAMU

Wersja ostateczna

Ze zmianami wprowadzonymi
przez Komitet Monitorujący 7 października 2005 r., 29 maja, 2 i 30 czerwca 2006 r.
oraz 20 grudnia 2006 r.

Spis treści

Rozdział 1	
Wstęp	5
Rozdział 2	
Opis Priorytetów i działań.....	9
Priorytet 1	
Wzrost konkurencyjności obszaru granicznego przez modernizację i rozwój transgranicznej infrastruktury.	9
Działanie 1.1. Modernizacja i rozwój istniejącej transgranicznej sieci transportowej w celu poprawy dostępności.....	11
Działanie 1.2. Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego.....	18
Działanie 1.3. Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki.....	25
Priorytet 2	
Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa granic Unii Europejskiej	32
Działanie 2.1. Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej i umocnienie jakości kapitału ludzkiego	33
Działanie 2.2. Wsparcie dla inicjatyw społeczności lokalnych (Wsparcie mikroprojektów)	41
Priorytet 3: Pomoc Techniczna (PT)	49
Działanie 3.1 Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola	49
Działanie 3.2. Informacja o programie, promocja i ocena programu.....	53
Rozdział 3	
Kwestie horyzontalne.....	56
3.1. Równość szans	56
3.2. Ochrona środowiska	57
3.3. Społeczeństwo oparte na wiedzy.....	58
Rozdział 4	
Plan finansowy.....	59

Rozdział 5	
Wybór projektów: kryteria i procedury.....	62
5.1 Główne kryteria wyboru projektu.....	62
5.1.1 Typy projektów	62
5.1.2 Kwalifikacja wnioskodawcy.....	62
5.1.3 Partnerstwo.....	63
5.2 Wniosek	64
5.3 Ocena wniosków.....	64
5.3.1 Ocena formalna.....	64
5.3.2 Ocena techniczna.....	67
5.4 Wybór i zatwierdzanie projektów.....	68
Rozdział 6	
Działanie 2.2 Wsparcie Inicjatyw społeczności lokalnych	71
6.1 Tło, cel i uzasadnienie wdrożenia.....	71
6.2 Warunki przyznania wsparcia.....	72
6.3 Kwalifikowane sfery działania.....	73
6.4 Procedura składania, oceny i wyboru projektów.....	73
6.4.1 Składanie wniosków.....	73
6.4.2 Ocena formalna	74
6.4.3 Ocena techniczna.....	76
6.5. Wybór i zatwierdzanie Mikroprojektów.....	76
6.6. Wykonanie umów, wdrożenie projektu i sporządzanie raportów.....	77
Rozdział 7	
Proces płatności.....	82
Rozdział 8	
Monitoring i ewaluacja, zarządzanie finansami.....	83
Rozdział 9	
Skomputeryzowana wymiana danych.....	87
Rozdział 10	
Strategia informacji i promocji.....	88
Rozdział 11	
Procedury wnoszenia poprawek do Uzupełnienia Programu.....	93

Załącznik 1 Regulamin Komitetu Monitorującego Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006

Załącznik 2 Regulamin Wspólnego Komitetu Sterującego Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006

Załącznik 3 Regulamin Wspólnego Podkomitetu Sterującego Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006

Załącznik 4 Podział obszaru kwalifikowanego dla interwencji w ramach Mikroprojektu (Działanie 2.2)

Załącznik 5 Kwalifikowane i niekwalifikowane koszty dla projektów finansowanych z programu Tacis

Rozdział 1

Wstęp

Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006 (zwany dalej PS) został formalnie zatwierdzony przez Komisję Europejską w dniu 5 listopada 2004 roku decyzją Komisji Europejskiej Nr C(2004) 4366. Program Sąsiedztwa będzie korzystał z 37,8 mln EURO pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej jako EFRR) oraz 8 mln EURO z programu Tacis CBC, w całym okresie jego wdrażania.

W PS ustalono strategiczne cele dla kwalifikujących się obszarów przygranicznych, zgodnie z *Wytycznymi INTERREG*¹ oraz *Wytycznymi dla Programów Sąsiedztwa*.²

Obszar kwalifikujący się do PS obejmuje 8 regionów NUTS III w Polsce: białostocko-suwalski oraz łomżyński (województwo podlaskie); białkopodlaski, chełmsko-zamojski oraz lubelski (województwo lubelskie); rzeszowsko-tarnobrzeski oraz krośnieńsko-przemyski (województwo podkarpackie); ostrołęcko-siedlecki (część województwa mazowieckiego); dla podregionów lubelskiego oraz rzeszowsko-tarnobrzeskiego obowiązuje tak zwana *zasada elastyczności 20 %*; na Białorusi: obwodów grodzieńskiego, brzeskiego i 7 zachodnich okręgów obwodu mińskiego, na Ukrainie: obwodów wołyńskiego, lwowskiego i zakarpackiego. Dalsze szczegóły dotyczące jednostek administracyjnych, objętych wsparciem znajdują się w PS.

Uzupełnienie Programu (zwane dalej UP) jest dokumentem, w którym określa się zasady wdrażania strategii, określonych w PS oraz charakteryzuje się szczegóły operacyjne na poziomie działań PS. UP zostało opracowane zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej zawartymi w Dokumencie Roboczym Nr 3, opisującym elementy, które powinny zostać ujęte w tym dokumencie. UP zatwierdza Komitet Monitorujący PS, który posiada również kompetencje do zmiany tego dokumentu.

UP zawiera szczegóły dotyczące zakresu dopuszczalnych przedsięwzięć, podejmowanych w ramach PS, wstępnego przydziału środków finansowych na poziomie działania oraz wskaźników, w oparciu o które będą mierzone wyniki PS.

¹ Komunikat Komisji Europejskiej do Państw Członkowskich z dn. 02. 09. 2004 ustalający wytyczne dla inicjatyw wspólnotowych dotyczących współpracy transeuropejskiej, mającej na celu pobudzenie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju na terytorium europejskim INTERREG III (2004/C 226/02)

² Wytyczne dotyczące wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards

Beneficjenci powinni znajdować się na kwalifikującym się obszarze, zgodnie z zapisami PS. W niniejszym dokumencie została zawarta lista kwalifikujących się beneficjentów oraz indykatywna lista możliwych typów projektów w podziale na poszczególne działania W UP są ponadto szczegółowo omówione: proces składania wniosku, jego oceniania, ustalenia dotyczące zarządzania i procesu podejmowania decyzji oraz wynikające z tego zakres kompetencji poszczególnych instytucji, plan promocji PS oraz opis systemu płatności .

Projekty wspierane w ramach PS są przedsięwzięciami o charakterze niekomercyjnym i mają na dobro publiczne, zaś rezultaty projektu muszą być własnością partnera publicznego, partnerstwa lub być otwarte dla ogółu. Środki prywatne nie mogą być wykorzystywane jako współfinansowanie dla EFRR.

Pakiet Aplikacyjny, zawierający wytyczne dla Wnioskodawców oraz formularz wniosku razem z instrukcją, zostanie opracowany i opublikowany osobno.

Poniższe rozdziały zawierają streszczenie strategii, jak również opisy priorytetów i działań PS, sformułowanych na podstawie wniosków, wynikających z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru przygranicznego.

Analiza SWOT regionu przygranicznego wykazała słabości, na których przełamywaniu mają się skupiać priorytety i działania PS. Są to w szczególności:

- niska jakość infrastruktury drogowej
- niska jakość systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków
- niedostateczny system ochrony krajobrazów naturalnych, biotopów, flory i fauny przed wpływem cywilizacyjnym
- niski poziom inwestycji i dopływu kapitału
- koncentracja aktywności ekonomicznej w schyłkowych sektorach gospodarki
- niski standard bazy turystycznej
- zły stan zabytków i obszarów o znaczeniu historycznym
- niekorzystną strukturę zatrudnienia
- wysoki poziom zarejestrowanego i ukrytego bezrobocia.

Wspólna strategia dla regionów przygranicznych definiuje zasadniczy cel strategiczny PS, to jest poprawę standardu życia oraz integrację społeczno-gospodarczą sąsiadujących regionów. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez liczne cele cząstkowe, włączając w to rozwój sektora

turystycznego, rozwój i unowocześnienie transgranicznej infrastruktury, współpracę instytucjonalną, zwiększenie efektywności ochrony granic. Wspólna polsko-białorusko-ukraińska grupa robocza ustaliła następujące Priorytety i Działania dla PS:

Priorytet 1 Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej:

Działanie 1.1: Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów transportowych w celu poprawy dostępności regionu

Działanie 1.2: Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego

Działanie 1.3: Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki

Priorytet 2: Rozwój kapitału ludzkiego i transgranicznej współpracy instytucjonalnej włącznie z bezpieczeństwem na granicach Unii Europejskiej

Działanie 2.1: Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego

Działanie 2.2: Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych

Priorytet 3: Pomoc techniczna

Działanie 3.1: Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola

Działanie 3.2: Ewaluacja i promocja programu.

Całkowity budżet EFRR i Tacis

Kwota 37,8 mln EUR będzie udostępniona dla projektów realizowanych w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina. Wydatki w ramach PS są kwalifikowane od 1 stycznia 2004, z wyłączeniem projektów, do których stosują się zasady zamówień publicznych (data kwalifikacji dla tych programów to 2 marca 2004).

Budżet EFRR oraz Tacis na poszczególne Priorytety i Działania³:

Priorytet i Działanie	Całkowity budżet EFRR	Całkowity budżet Tacis
Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych przez modernizację i rozwój transgranicznej infrastruktury	21 447 930	
Działanie 1.1: Modernizacja i rozwój istniejącej transgranicznej sieci transportowej w celu poprawy dostępności	11 111 465	
Działanie 1.2: Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego	6 649 310	
Działanie 1.3: Rozwój infrastruktury okolicy biznesowej i turystyki	3 717 155	
Priorytet 2. Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa granic Unii Europejskiej	14 068 619	
Działanie 2.1: Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej i poprawa jakości kapitału ludzkiego	7 034 309	
Działanie 2.2: Wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych	7 034 310	
Priorytet 3. Pomoc Techniczna	2 272 321	
Działanie 3.1 Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola	1 515 944	
Działanie 3.2 Ocena i promocja programu	756 377	
Razem	37 818 870	8 000 000

Regulamin Komitetu Monitorującego stanowi Załącznik Nr 1 do UP;

Regulaminy Komitetu Sterującego oraz Wspólnego Podkomitetu Sterującego stanowią Załączniki Nr 2 i 3 do UP.

³ Zmiany w budżecie zatwierdzone przez Komitet Monitorujący w dniu 20 grudnia 2006 r. wejdą w życie po zaakceptowaniu ich przez Komisję Europejską.

Rozdział 2

Opis Priorytetów i Działań

Priorytet 1

Wzrost konkurencyjności obszarów przygranicznych poprzez modernizację i rozwój infrastruktury transgranicznej.

Według analizy SWOT, społeczno-gospodarczy potencjał rozwoju polsko-białorusko-ukraińskiego obszaru przygranicznego jest wysoki, a obszar ten charakteryzuje się stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią transportową. Jednakże jakość tej sieci jest bardzo niska i łącznie z brakiem odpowiedniej infrastruktury ochrony środowiska generuje niski poziom aktywności gospodarczej regionu.

Te niekorzystne warunki towarzyszą wyzwaniu utrzymania zrównoważonego i długofalowego rozwoju całego regionu związanemu ze spadkiem przepuszczalności wspólnej granicy, co jest konsekwencją przystąpienia Polski do UE.

Wdrożenie działań w ramach priorytetu 1 będzie zatem przeciwdziałać nagromadzonym zagrożeniom i przeszkodom we współpracy transgranicznej, szczególnie poprzez wzmacnianie podstaw infrastruktury obszaru przygranicznego.

Cel priorytetu *Poprawa konkurencyjności obszaru przygranicznego* jest oparty na założeniu, że poprawa infrastruktury pozwoli na rozwój potencjału wewnętrznego regionu i w ten sposób przyczyni się do wzmocnienia jego atrakcyjności gospodarczej.

Szczególny nacisk będzie położony na wzmacnianie infrastruktury związanej turystyką i kulturą, poprawę stanu otoczenia aktywności biznesowej w tych sektorach, unowocześnianie istniejącej transgranicznej infrastruktury transportowej w celu polepszenia dostępności regionu, oraz zapewnienia zintegrowanego programu ochrony środowiska, w celu zrównoważenia wzmożonego napływu kapitału i turystów do regionu.

Wsparcie skupi się na rozwoju regionalnych i lokalnych sieci transportowych przylegających do granicy i uzupełnianiu większych projektów w transeuropejskich korytarzach transportowych. Wzmocnienie systemu transportu przyczyni się do większej atrakcyjności obszaru dla turystów i inwestorów. W konsekwencji przyspieszy to jego rozwój społeczny i gospodarczy.

Poprawa stanu środowiska na obszarach przygranicznych przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru jako środowiska do życia i pracy oraz jako celu turystycznego. Promocja turystyki będzie wspomagała rozwój regionu, przyczyni się do podniesienia standardu życia i stworzy warunki sprzyjające poprawie rynku pracy i powstrzymujące odpływ mieszkańców z regionu.

Zintegrowany rozwój trzech współzależnych sektorów: transportu, środowiska i turystyki, przyspieszy tempo wzrostu gospodarczego i poprawi konkurencyjność regionu.

Biorąc pod uwagę ograniczone fundusze przeznaczone na program, w ramach priorytetu 1 będą realizowane projekty infrastrukturalne o znaczeniu regionalnym lub lokalnym z pozytywnym efektem transgranicznym, nie finansowane z innych programów narodowych lub UE.

Działanie 1.1. Modernizacja i rozwój istniejącej tran granicznej sieci transportowej w celu poprawy dostępności

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet	Priorytet 1 – Wzrost konkurencyjności obszarów przygranicznych przez modernizację i rozwój transgranicznej infrastruktury
Działanie	Działanie 1.1 – Modernizacja i rozwój istniejącej tran granicznej sieci transportowej w celu poprawy dostępności
Obszary Interwencji	183 – infrastruktura badawczo-rozwojowa (B+R) 311 – kolej 312 – drogi: 3121 – drogi krajowe 3122 – drogi regionalne/lokalne 3123 – ścieżki rowerowe 316 – drogi wodne 317 – transport miejski 318 – transport multimodalny 319 – inteligentne systemy transportowe 321 – infrastruktura podstawowa 322- technologie komunikacyjne i informacyjne
Instytucje Zarządzające i Koordynujące	1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Departament Inicjatywy INTERREG 2. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Departament Polityki Regionalnej 3. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis UE
Instytucja Płatnicza	Ministerstwo Finansów (Polska), Departament Instytucji Płatniczej

dla środków EFRR	
Instytucja Płatnicza dla środków Tacis	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i Białoruś
Beneficjenci końcowi	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki administracji samorządowej i rządowej szczebla regionalnego i lokalnego; instytucje świadczące usługi publiczne zlecone przez te organy; inne podmioty prawne z udziałem tych jednostek lub działające w ich imieniu; - instytucje centralne działające w imieniu oddziałów regionalnych i lokalnych, odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - regionalne i lokalne oddziały administracji rządowej szczebla centralnego odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe; - Zarząd Lasów Państwowych ; - służby ratownicze; - jednostki odpowiedzialne za drogi krajowe, regionalne i lokalne; - Straż Graniczna - instytucje naukowo-badawcze - agencje rozwoju regionalnego - szkoły wyższe
Charakter pomocy	Dofinansowanie związane z projektem
Wysokość dofinansowania	EFRR: do 75% kosztów kwalifikowanych; Tacis: projekty ponad 50 000 EUR: do 90% kosztów kwalifikowanych;
Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)
Członkowie Komitetu Sterującego	Komitet Sterujący składa się z przedstawicieli wszystkich państw uczestniczących w programie: Polski, Białorusi, Ukrainy oraz przedstawicielem(ami) Komisji Europejskiej w charakterze obserwatora(ów)
Wysokość dofinansowania	Minimalna wysokość dofinansowania dla projektu: 50 000 EUR

i czas trwania projektu (EFRR/Tacis)	Maksymalna wysokość dofinansowania dla projektu: 1 000 000 EUR Maksymalny czas trwania projektu: 24 miesiące
---	---

Opis działania i jego uzasadnienie

Jakość infrastruktury transportowej na obszarze objętym programem została zdiagnozowana jako słaba, poniżej standardów UE. Wraz z brakiem wielu połączeń transportowych hamuje to mobilność populacji i powstrzymuje handel, jak również ma negatywny wpływ na czas i bezpieczeństwo podróży.

Wiadomo, iż wysoka jakość infrastruktury transportowej i jej zintegrowanie przyczyniają się w pełni do rozwoju gospodarczego. Dlatego też celem działania 1.1 jest osiągnięcie odpowiedniego zintegrowania sieci transportowej poprzez redukcję jej peryferyjnego charakteru i powiązania z innymi, wewnętrznymi i zewnętrznymi strukturami komunikacyjnymi.

Cele te będą osiągnięte poprzez inwestycje (prowadzone na małą skalę) w istniejącą sieć transportową w rejonie przygranicznym. Dodatkowo będzie to stymulowało regionalny rynek pracy i zwiększy liczbę inwestycji, w konsekwencji zaś przyspieszy rozwój ekonomiczny, np. w sektorze turystycznym.

W ramach tego działania będzie wspierana jedynie infrastrukturę transportową o charakterze regionalnym lub lokalnym, mającą pozytywny wpływ transgraniczny. Nacisk będzie położony na wsparcie infrastruktury transportowej bezpośrednio poprawiającej potencjał gospodarczy obszaru, np. drogi zapewniające lepszy dostęp do bazy turystycznej i obiektów o wartościach kulturowych.

Przedsięwzięcia przewidziane w ramach działania 1.1 mogą także polegać na pracach wstępnych, przygotowujących lub uzupełniających realizację większych inwestycji, które mają być wdrożone w ramach innych programów wsparcia rozwoju tego obszaru.

Polityki horyzontalne

To działanie będzie miało pozytywny wpływ na środowisko naturalne, poprzez aktywne promowanie zrównoważonego rozwoju regionu. Dla każdego wniosku dotyczącego infrastruktury (realizowanego w ramach tego Działania) który, między innymi, będzie dotyczył problemów

ochrony środowiska będzie wymagane sporządzenie oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski dotyczące transportu publicznego i towarowego będą również miały pozytywny wpływ na środowisko, ponieważ doprowadzą do większej efektywności wykorzystania tych rodzajów transportu.

Działanie to będzie miało pozytywny wpływ na równość szans, proponuje się bowiem, by odnosiło się ono także do wprowadzenia udogodnień, związanych z poprawą dostępności transportu dla niepełnosprawnych.

Wnioski realizowane w ramach tego działania powinny wykorzystywać w jak największym stopniu technologie informatyczne i komunikacyjne.

Cele szczegółowe działania:

- poprawa wewnątrzregionalnych sieci transportowych w obszarach przygranicznych (np. krótsze i/lub szybsze podróże między centrami gospodarczymi w obszarze przygranicznym);
- połączenie i integrowanie regionu z europejskimi sieciami transportowymi, a w konsekwencji poprawa dostępu do regionu z zewnątrz oraz polepszenie warunków ruchu tranzytowego;
- podnoszenie potencjału działalności gospodarczej w strefie przygranicznej, włączając w to przyciąganie inwestycji i turystyki;
- zwiększenie dostępu do informacji strategicznych o wyższej jakości, niezbędnych w procesie podejmowania decyzji o inwestycjach w infrastrukturę – redukcja deficytów informacji.

Lista przedsięwzięć dopuszczalnych do współfinansowania :

- podnoszenie jakości sieci transportowych w regionie transgranicznym, włączając w to: poprawę jakości nawierzchni, regulację poboczy, rozbudowę i modernizację parkingów, przystanków autobusowych, chodników, torów tramwajowych, odcinków dróg, ciągów, pętli, skrzyżowań, innych dróg i infrastruktury (mosty, tunele, etc.), modernizację i rozwój dróg wodnych;
- tworzenie i modernizacja infrastruktury transportu publicznego i obsługi pasażerów w celu poprawienia jego efektywności, jakości i komfortu, a także tworzenie udogodnień dla niepełnosprawnych;
- tworzenie systemów logistycznych dla transportu publicznego i towarowego;

- rozwój systemów sygnalizacji drogowej i ulicznej, rozwój i instalacja udogodnień, podnoszących bezpieczeństwo na drodze, włączając światła drogowe, bariery ochronne i ogrodzenia; oznaczanie i oznakowanie dróg, instalacja sygnalizacji świetlnej i ulicznych systemów sygnalizacyjnych oraz innej infrastruktury przyjaznej dla środowiska naturalnego;
- opracowanie studiów i strategii związanych z sieciami transportowymi;
- modernizacja związanego z transportem specjalistycznego sprzętu dla służb wypadkowych, ochronnych i ratowniczych;
- inne przedsięwzięcia mające na celu poprawę bezpieczeństwa transportu, jak również wzrost dostępności transportu w regionie transgranicznym.

Koszty kwalifikowane:

Koszty przygotowania i realizacji projektu oraz wydatki związane z budową, modernizacją i rozwojem infrastruktury transportowej, zgodnie z przepisami dotyczącymi EFRR (Rozporządzenie Komisji (EC) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004) oraz Tacis (*Practical Guide to contract procedures financed from the General Budget of the European Communities In the context of external actions*– PRAG oraz *Wytyczne dotyczące wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders*):

- koszty personelu;
- koszty podróży;
- wyposażenie;
- spotkania;
- promocja i informacja;
- szkolenia;
- inwestycje – roboty budowlane, dostawy, usługi;
- usługi zewnętrzne;
- inne koszty związane bezpośrednio z projektem;
- tylko dla beneficjentów EFRR: zakup gruntu (nie więcej niż 10% sumy kwalifikowanych wydatków projektu, zgodnie z Zasadą 5 Rozporządzenia (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r.).

Pełna lista kosztów kwalifikowanych dla Tacis jest umieszczona w Załączniku 5 do UP.

Koszty niekwalifikowane:

Koszty niekwalifikowane są wymienione w wytycznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy pt. *Kwalifikowalność wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*, zgodnych z Rozporządzeniem Komisji (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 i *Wytycznymi dotyczącymi wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders* (dla Tacis).

Kryteria wyboru projektu:

- wpływ na poprawę transgranicznej sieci transportowej;
- integralność z istniejącą i planowaną siecią transportową;
- pierwszeństwo będzie przyznane transgranicznym połączeniom transportowym, jak również powiązaniom komunikacyjnym z atrakcjami turystycznymi, rekreacyjnymi, zabytkami, centrami logistycznymi i gospodarczymi;
- przyczynianie się do polepszenia bezpieczeństwa na drogach;
- komplementarność z innymi projektami, w Polsce szczególnie z tymi, które wdrażane są w ramach *Sektorowego Programu Operacyjnego Transport*.

Działanie 1.1 Wskaźniki:

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka
Produkt	Przedsięwzięcia poprawiające integrację transgraniczną, w tym:	10
	...studia i strategie	4
	...dotyczące infrastruktury transportu publicznego, które poprawiają integrację transgraniczną (i rozwój turystyki)	3
	...inne projekty dotyczące infrastruktury technicznej	3
Rezultat	Nowe/poprawione transgraniczne usługi w transporcie publicznym i/lub przypadki poprawy integracji istniejących usług	5
	Wielkość populacji korzystającej z nowych/ulepszonych powiązań infrastrukturalnych	50 000

Ocena ex-ante

Ocena ex-ante przeprowadzona na wczesnym etapie wdrażania programu wykazała, że to działanie przyczynia się znacząco do realizacji *Polityki Komisji Europejskiej wobec jej Wschodnich i Południowych Sąsiadów*⁴, jak również pozostaje w zgodzie *Polityką Komitetu Europejskiego*, w szczególności z następującą inicjatywą UE „integracja z sieciami transportowymi, energetycznymi i komunikacyjnymi oraz europejskim obszarem badań”.

Cele tego działania w sposób oczywisty są spójne i przyczyniają się do realizacji ogólnych celów, ustalonych przez Program Sąsiedztwa. W szczególności działanie to odpowiada za tworzenie nowych lub modernizację usługi transgranicznego transportu publicznego i/lub przypadki poprawionej integracji istniejących usług.

To działanie jest spójne z ogólnymi celami priorytetu 1 i opiera się na szerokiej gamie przedsięwzięć wyłożonych w PS w sposób, który jest spójny z pierwotnym uzasadnieniem i celem priorytetu.

Lista indykatywnych przedsięwzięć i kryteria wyboru projektu są zgodne z głównymi założeniami PS. Wskaźniki na poziomie działania korespondują z przewidywanymi produktami i rezultatami.

Całkowity budżet dla tego działania w postaci indykatywnej jest przedstawiony w PS.

⁴ Zgodnie z *Komunikatem Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: Szersza Europa – Sąsiedztwo: Nowe ramy dla Stosunków z naszymi Wschodnimi i Południowymi Sąsiadami* – Com (2003) 104. Polityka KE wobec jej Wschodnich i Południowych Sąsiadów skupia się na dwóch celach:

- Współpraca z partnerami w celu zmniejszenia biedy i stworzenia obszaru wspólnego dobrobytu i wartości bazującego na głębszej integracji gospodarczej, zintensyfikowanych stosunkach politycznych i kulturalnych, poprawionej współpracy transgranicznej i wspólnej odpowiedzialności za działania prewencyjne między UE i jej sąsiadami
-

Działanie 1.2 Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet	Priorytet 1 – Wzrost konkurencyjności obszarów przygranicznych przez modernizację i rozwój transgranicznej infrastruktury
Działanie	Działanie 1.2 – Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego
Obszary Interwencji	34 – Infrastruktura środowiskowa (w tym woda) 126 – sadzenie roślin na gruntach nie wykorzystanych przez rolnictwo 127– poprawa oraz utrzymanie stabilności ekologicznej w lasach chronionych 319 – inteligentne systemy transportowe 353 – ochrona, poprawa i regeneracja środowiska naturalnego 1312 – ochrona środowiska naturalnego związana z zachowaniem ziemi, zasobów leśnych i krajobrazu, jak również z poprawą dobrostanu zwierząt
Instytucje Zarządzające i Koordynujące	1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Departament Inicjatywy INTERREG 2. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Departament Polityki Regionalnej 3. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis UE
Instytucja Płatnicza dla środków EFRR	Ministerstwo Finansów (Polska), Departament Jednostki Płatniczej
Instytucja Płatnicza dla	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i

środków Tacis	Białoruś
Beneficjenci końcowi	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki administracji samorządowej i rządowej szczebla regionalnego i lokalnego; instytucje świadczące usługi publiczne zlecone przez te organy; inne podmioty prawne z udziałem tych jednostek lub działające w ich imieniu; - instytucje centralne działające w imieniu oddziałów regionalnych i lokalnych, odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - regionalne i lokalne oddziały administracji rządowej szczebla centralnego odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe; - Zarząd Lasów Państwowych ; - służby ratownicze; - instytucje naukowe - agencje rozwoju regionalnego - szkoły wyższe
Charakter pomocy	Dofinansowanie związane z projektem
Wysokość dofinansowania	EFRR: do 75% kosztów kwalifikowanych; Tacis: projekty ponad 50 000 EUR: do 90% kosztów kwalifikowanych;
Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)
Członkowie Komitetu Sterującego	Komitet Sterujący składa się z przedstawicieli wszystkich państw uczestniczących w programie: Polski, Białorusi, Ukrainy oraz przedstawicielem(ami) Komisji Europejskiej w charakterze obserwatora(ów)
Wysokość dofinansowania i czas trwania projektu (EFRR/Tacis)	Minimalna wysokość dofinansowania dla projektu: 50 000 EUR Maksymalna wysokość dofinansowania dla projektu: 1000 000 EUR Maksymalny czas trwania projektu: 24 miesiące

Opis działania i jego uzasadnienie

Jakość środowiska naturalnego jest głównym czynnikiem, który przyczynia się do tak do rozwoju turystyki, jak do dynamiki rozwoju obszarów przygranicznych w ogóle. W konsekwencji czyste środowisko jest niezbędne do podniesienia standardów życia oraz do pobudzenia konkurencyjności w regionie, będącego obszarem o dużym potencjale turystycznym.

Mając na uwadze powyższe czynniki, celem tego działania jest ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez rozwój wspólnego systemu jego ochrony. Zostanie on osiągnięty w szczególności poprzez inwestowanie w infrastrukturę środowiskową o znaczeniu regionalnym lub lokalnym.

Działanie to będzie promowało przedsięwzięcia mające na celu ochronę unikalnego środowiska naturalnego, poprawę zarządzania wodą i ściekami, monitorowanie zanieczyszczenia powietrza, ochronę bioróżnorodności oraz zapobieganie katastrofom naturalnym i technologicznym na obszarze przygranicznym. Zachęcać się będzie także do stosowania technologii przyjaznych dla środowiska oraz do koordynacji działań w dziedzinie ochrony środowiska po obu stronach granicy.

Nacisk będzie położony na przeciwdziałanie możliwemu wzrostowi negatywnego wpływu na środowisko wynikającemu ze wzrostu ruchu i działalności gospodarczej w regionie.

Polityki horyzontalne

To Działanie ma zwłaszcza na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska naturalnego. W konsekwencji, wszelkie wnioski w ramach tego Działania będą miały pozytywny wpływ na ochronę środowiska naturalnego w regionie.

Biorąc pod uwagę, że Działanie ma na celu pomóc w rozwoju gospodarczym, a w szczególności w rozwoju przemysłu turystycznego, przyczyni się ono w sposób pozytywny do promowania równości szans poprzez podnoszenie standardu życia w regionie.

Zachęca się, aby wnioski w ramach tego Działania wykorzystywały w jak najszerszym zakresie technologie informatyczne i komunikacyjne.

Cele szczegółowe działania:

- poprawa stanu środowiska naturalnego na obszarze przygranicznym, a w konsekwencji, zwiększenie atrakcyjności obszaru jako celu turystycznego i inwestycyjnego;

- zapobieganie, minimalizacja lub likwidacja zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem środowiska, o zasięgu ponadgranicznym;
- udostępnianie strategicznych informacji o wyższej jakości w celu kierowania procesem decyzyjnym dotyczącym środowiska naturalnego;
- budowanie świadomości społecznej dotyczącej zagadnień związanych ze środowiskiem w strefie przygranicznej.

Lista przedsięwzięć dopuszczonych do współfinansowania:

- ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego;
- oczyszczanie ścieków, łącznie ze zintegrowanym zarządzaniem ściekami;
- integracja i modernizacja dostaw i oczyszczania wody;
- rozwój obszarów chronionych;
- rozwój zintegrowanego systemu monitorowania środowiska;
- poprawa stabilności terytorialnej środowiska i redukcja zagrożeń;
- rozwój transgranicznej prewencji i reagowania na katastrofy naturalne i spowodowane przez człowieka;
- opracowanie instrumentów prawnych dla zarządzania terytorialnego oraz ochrony krajobrazu;
- odzyskiwanie obszarów zaniedbanych;
- odnawialne źródła energii oraz poprawa systemu ich dystrybucji;
- lepsza ochrona przed hałasem;
- redukcja zanieczyszczenia wody i powietrza;
- unowocześnienie służb zarządzania kryzysowego;
- zakup i modernizacja specjalistycznego sprzętu związanego z tym działaniem;
- czynności szkoleniowe i marketingowe związane z tym działaniem.

Koszty kwalifikowane:

Etapy przygotowania i realizacji projektu oraz wydatki związane ze stworzeniem, modernizacją i rozwojem infrastruktury ochrony środowiska, zgodne z przepisami dotyczącymi EFRR (Rozporządzenie Komisji (EC) Nr 448/2004 z dnia 10 marca.2004) oraz Tacis (*Practical Guide to*

contract procedures financed from the General Budżet of the European Communities in the context of external actions– PRAG oraz Wytyczne dotyczące wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders):

- koszty personelu;
- koszty podróży;
- wyposażenie;
- spotkania;
- promocja i informacja;
- szkolenia;
- inwestycje – roboty budowlane, dostawy, usługi;
- usługi zewnętrzne;
- inne koszty związane bezpośrednio z projektem;
- tylko dla beneficjentów EFRR: zakup gruntu niezabudowanego (nie więcej niż 10% sumy kwalifikowanych wydatków projektu, zgodnie z Zasadą 5 Rozporządzenia (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r.).

Pełna lista kosztów kwalifikowanych dla Tacis jest umieszczona w Załączniku 5 do UP.

Koszty niekwalifikowane:

Koszty niekwalifikowane są wymienione w wytycznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy pt. *Kwalifikowalność wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*, zgodnych z Rozporządzeniem Komisji (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 i *Wytycznych dotyczącymi wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders* (dla Tacis).

Kryteria wyboru projektu:

- wkład w rozwój ochrony środowiska obszaru przygranicznego;
- wkład w poprawę atrakcyjności obszaru dla turystyki i napływu nowych inwestycji;
- wkład w integrację populacji przygranicznej: priorytetowo będą traktowane projekty komplementarne z innymi inwestycjami lub projekty przygotowane przez więcej niż jednego beneficjenta;
- wkład w budowanie świadomości społecznej dotyczącej zagadnień ochrony środowiska.

Działanie 1.2 Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	jednostka
Produkt	Przedsięwzięcia poprawiające stan środowiska naturalnego, w tym::	10
	...studia i strategie	1
	...infrastruktura do zarządzania odpadami miejskimi i przemysłowymi	3
	...kanalizacja i oczyszczalnie, włączając infrastrukturę związaną z wodą pitną	2
	...inne projekty związane z ochroną środowiska	2
	...świadomość ekologiczna i inicjatywy redukujące zagrożenia ekologiczne	1
	...inicjatywy poprawiające atrakcyjność turystyczną	1
Rezultat	Populacja korzystająca z nowej/ulepszonej infrastruktury ekologicznej	5 300

Ocena ex-ante

Cele tego działania są wyraźnie zgodne i przyczyniają się do realizacji celów głównych, wymienionych w PS; Realizacja Działania prowadzi w szczególności do :

- ochrony środowiska na obszarze przygranicznym,
- poprawy atrakcyjności obszaru dla turystów i inwestycji;
- integracji ludności przygranicznej oraz
- większej świadomości społecznej dotyczącej zagadnień ochrony środowiska.

Działanie to jest zgodne z szeroko zakrojonymi celami Priorytetu 1 i jest oparte na szeregu czynności wymienionych w PS w sposób, które jest zgodny z oryginalnym uzasadnieniem i celem Priorytetu.

Lista indykatywnych przedsięwzięć oraz kryteria wyboru projektu są zgodne z głównymi założeniami PS. Wskaźniki działania korespondują z przewidywanymi produktami i rezultatami.

Całkowity budżet dla tego działania w postaci indykatywnej jest przedstawiony w PS.

Działanie 1.3. Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet	Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej
Działanie	<u>Działanie 1.3</u> : Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki.
Kategoria Interwencji (kod)	1310 – wspieranie działalności turystycznej 171 – inwestycje materialne 174 – specjalistyczne kształcenie w dziedzinie turystyki 164 – wspólne usługi dla przedsiębiorców 354 – utrzymywanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego
Jednostki Zarządzające i Koordynujące	1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Wydział Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG 2. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Wydział Polityki Regionalnej 3. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis UE
Jednostka Płatnicza EFRR	Ministerstwo Finansów (Polska), Wydział Jednostki Płatniczej
Jednostka Płatnicza dla funduszu Tacis	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i Białoruś
Beneficjenci końcowi	- Organy i jednostki administracji samorządowej i rządowej szczebla regionalnego i lokalnego; instytucje świadczące usługi publiczne zlecone przez te organy ; inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu; - instytucje centralne działające w imieniu przedstawicielstw regionalnych i lokalnych, odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - regionalne i lokalne przedstawicielstwa administracji rządowej

	<p>szczebla centralnego odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, fundacje oraz inne organizacje non-profit; - Kościoły i związki wyznaniowe; - lokalne/regionalne organizacje turystyczne; - instytucje badawcze, opieki zdrowotnej, kulturalne oraz edukacyjne; - inne instytucje użyteczności publicznej, włączając w to instytucje kulturalne i turystyczne sektora finansów publicznych; - Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe; - zarząd Lasów Państwowych ;
Charakter pomocy	Dofinansowanie związane z projektem
Wysokość dofinansowania	EFRR: do 75% kosztów kwalifikowanych; Tacis: projekty ponad 50 000 EUR: do 90% kosztów kwalifikowanych;
Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)
Członkowie Komitetu Sterującego	Komitet Sterujący obejmuje reprezentantów wszystkich uczestniczących państw: Polski, Białorusi, Ukrainy z reprezentantem(ami) Komisji Europejskiej w charakterze obserwatora(ów)
Wysokość dofinansowania i czas trwania projektu (EFRR/Tacis)	Minimalna wysokość dofinansowania dla projektu: 50 000 EUR Maksymalna wysokość dofinansowania dla projektu: 1 000 000 EUR Maksymalny czas trwania projektu: 24 miesiące

Opis działania i jego uzasadnienie

Inwestycje w sektor turystyczny stanowią jeden z głównych czynników rozwoju gospodarczego obszaru przygranicznego. Sektor ten ma potencjał do znaczącego rozwoju oraz ekspansji zarówno pod względem generowania przychodu, jak i pod względem stwarzania nowych miejsc pracy i dywersyfikacji zatrudnienia na obszarze.

Realizacja działania przyczyni się do wzmocnienia atrakcyjności regionu i będzie stymulowała rozwój społeczny i gospodarczy przy użyciu mocnych stron i korzyści zidentyfikowanych w profilu kulturalnym i turystycznym.

Długofalowość rozwoju turystycznego zostanie zapewniona przez komplementarne podejście tego działania do działań 1.1 i 1.2, które koncentrują się na lepszej dostępności atrakcji turystycznych poprzez inwestowanie w infrastrukturę transportową oraz ochronę dziedzictwa naturalnego i kulturalnego.

Projekty wdrażane w ramach tego działania będą miały na celu pobudzenie aktywności gospodarczej na obszarze przygranicznym poprzez poprawę środowiska operacyjnego dla biznesu i turystyki. Wspieranie infrastruktury związanej z turystyką i instytucjami biznesowymi stworzy nowe możliwości dla gospodarki regionalnej, np. nowe miejsca pracy, wzmożony napływ turystów i inwestorów, wyższy standard usług, a w konsekwencji lepsze warunki życia ludności tego obszaru.

Promocja turystyki wymaga inwestycji w kulturę regionu, zatem działanie to ma również na celu budowanie, odbudowę, utrzymanie i poprawę infrastruktury kulturalnej oraz dziedzictwa kulturowego obszaru przygranicznego.

Polityki horyzontalne

Działanie to ma na celu wspieranie szans zatrudnienia i rozwój biznesu. Zapewnia ono potencjał do wspierania projektów, które wywierają pozytywny wpływ na równość szans oraz rozwój zrównoważony. Grupy dotychczas defaworyzowane mogą spodziewać się korzyści płynących ze zwiększonego potencjału zatrudnienia, a niepełnosprawni zyskają lepszy dostęp do lokalnej infrastruktury. Działanie będzie zatem miało pozytywny wpływ na równość szans.

Jeśli chodzi o ochronę środowiska, każdy projekt będzie oceniony pod względem pozytywnych efektów, jakie przyniesie środowisku, ze szczególnym naciskiem, na znaczenie

turystyki sprzyjającej ochronie środowiska, odpowiednio do realizowanych w tym zakresie projektów..

Wnioskodawcy będą zachęceni do wykorzystania w jak największym zakresie technik informacyjno-komunikacyjnych.

Cele szczególne działania:

- rozwój społeczno-gospodarczy obszaru przygranicznego poprzez rozwijanie potencjału w dziedzinie aktywności biznesowej i turystycznej;
- poprawa koordynacji, promocji i zarządzania infrastrukturą turystyczną i kulturalną;
- zwiększanie dostępu oraz uznania dla regionalnego i kulturowego dziedzictwa ze strony mieszkańców regionów i osób przyjezdnych.

Lista przedsięwzięć , możliwych do współfinansowania

- rozwój turystyki, aktywności biznesowej i kulturalnej, np. poprzez stworzenie centrów informacji biznesowej oraz punktów informacji turystycznej/kulturalnej opartych na interaktywnych sieciach danych i e-technologiach,
- ustanowienie i rozwój biznesowej infrastruktury transgranicznej, łącznie z inkubatorami przedsiębiorczości,
- wsparcie dla mikro-przedsiębiorczości,
- doradztwo dla sektora biznesu,
- budowa i rozwój infrastruktury, sprzyjającej rozwojowi bazy sportowo-rekreacyjnej, jak również rozwój i modernizacja infrastruktury nastawionej na wypoczynek projekty związane z zapewnieniem udogodnień turystycznych dla niepełnosprawnych,
- promocja, konserwacja, utrzymanie i ochrona zabytków, budynków historycznych oraz ich otoczenia, szczególnie architektury zabytkowej, zabytków industrialnych, archeologicznych, etnologicznych, łącznie z parkami, rezerwatami, miejscami pamięci i męczeństwa,
- opracowania i strategie związane z rozwojem turystyki transgranicznej oraz biznesem powiązanych z turystyką,

- działania marketingowe i szkoleniowe związane z tym działaniem.

Koszty kwalifikowane:

Etapy przygotowania i realizacji projektu oraz wydatki związane ze stworzeniem, modernizacją i rozwojem infrastruktury turystycznej i okolo biznesowej, zgodnie z przepisami dotyczącymi EFRR (Rozporządzenie Komisji (EC) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004) oraz Tacis (*Practical Guide to contract procedures financed from the General Budget of the European Communities in the context of external actions – PRAG* oraz *Wytyczne dotyczące wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders*):

- koszty personelu,
- koszty podróży,
- wyposażenie,
- spotkania,
- promocja i informacja,
- szkolenia,
- inwestycje – roboty budowlane, dostawy, usługi,
- usługi zewnętrzne,
- inne koszty związane bezpośrednio z projektem,
- tylko dla beneficjentów EFRR: zakup gruntu niezabudowanego (nie więcej niż 10% sumy kwalifikowanych wydatków projektu, zgodnie z Zasadą 5 Rozporządzenia (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r.).

Pełna lista kosztów kwalifikowanych dla Tacis jest umieszczona w Załączniku 5 do UP.

Koszty niekwalifikowane:

Koszty niekwalifikowane są wymienione w wytycznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy pt. *Kwalifikowalność wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*, zgodnych z Rozporządzeniem Komisji (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 i *Wytycznymi dotyczącymi wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders* (dla Tacis).

Kryteria wyboru projektu:

- wpływ na zwiększanie potencjału kulturalnego oraz atrakcyjności turystycznej regionu przygranicznego,
- wkład w adaptację/ochronę/wykorzystywanie źródeł transgranicznego dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- wkład w konkurencyjność biznesu związanego z turystyką na obszarze przygranicznym,
- projekty komplementarne z innymi działaniami finansowanymi z funduszy strukturalnych, państwowych lub innych źródeł,

Działanie 1.3 Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka
Produkt	Przedsięwzięcia transgraniczne, w tym:	10
	...studia związane z turystyką transgraniczną, strategie	2
	...projekty infrastruktury turystycznej	3
	...inicjatywy promujące i ochraniające dziedzictwo kulturowe	2
	...inicjatywy dotyczące szkoleń/marketingu turystycznego	2
	... inicjatywy dotyczące szkoleń/marketingu turystycznego	1
Rezultat	Partnerzy/organizacje zaangażowane/korzystające z projektów dotyczących turystyki i dziedzictwa	10
	Nowe tymczasowe miejsca pracy	50
	Nowe stałe miejsca pracy	10
	Stworzone/zaadaptowane szlaki turystyczne (szlaki górskie, ścieżki rowerowe, drogi wodne, ścieżki zdrowia) [km]	13
	Inicjatywy mające na celu promocję/marketing/informację turystyczną	4

Ocena ex-ante

Cele tego działania są zgodne z celami głównymi wymienionymi w dokumencie Programu Sąsiedztwa. Działanie to szczególnie odpowiada za stworzenie nowych miejsc pracy, zarówno tymczasowych jak stałych, oraz za rozwój turystyki.

Działanie to jest zgodne z szeroko zakrojonymi celami Priorytetu 1 i jest oparte na szeregu przedsięwzięć wymienionych w Programie Sąsiedztwa w sposób, który jest zgodny z pierwotnym uzasadnieniem i celem Priorytetu.

Lista przedsięwzięć indykatywnych oraz kryteria wyboru projektu zostały ustalone zgodnie z głównymi założeniami Programu Sąsiedztwa. Wskaźniki Działania korespondują z przewidywanymi produktami i rezultatami.

Całkowity budżet dla tego działania w postaci indykatywnej jest przedstawiony w PS.

Priorytet 2

Priorytet 2: Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej

W ramach tego priorytetu będą wspierane projekty nieinwestycyjne („projekty miękkie”).

Priorytet ten ma na celu przyczynienie się do współpracy między społecznościami, społeczno-kulturalnej integracji, rozwoju kapitału ludzkiego i bezpieczeństwa granic zewnętrznych UE.

Współpraca pomiędzy lokalnymi społecznościami jest kluczowym warunkiem zrównoważonego rozwoju całego regionu.

Nacisk w realizacji tego priorytetu będzie położony na lepsze wykorzystanie własnego potencjału regionu, w szczególności zasobów dziedzictwa kulturowego, turystyki i środowiska naturalnego.

Wdrożenie wspólnych projektów w tych obszarach doprowadzi do lepszego wykorzystania istniejących zasobów, stworzenia nowych produktów, związanych z kulturą i turystyką oraz sieci współpracy, lepszej ochrony wspólnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Ten priorytet ma za swój cel główny sprzyjanie współpracy transgranicznej pomiędzy regionami, miastami, władzami lokalnymi oraz, co istotne, kontaktom typu *people to people*, zmierzającym ku wymianie informacji, budowaniu zaufania i wspólnemu wypracowywaniu rozwiązań dla problemów, trapiących społeczności po obu stronach granicy. Wziąwszy pod uwagę wysoki poziom bezrobocia na obszarze objętym programem, działania w ramach tego priorytetu będą wspierać inwestycje w kapitał ludzki. Przedsięwzięcia mają w zamierzeniu stymulować rynek pracy poprzez wsparcie szkoleń zawodowych, dostosowywanie rynku pracy, promowanie przedsiębiorczości, jak również poprzez nawiązywanie szerokich kontaktów w kulturze i turystyce.

Szeroka gama kontaktów na najbardziej podstawowym poziomie jest istotna dla dobrosąsiedzkich stosunków między trzema wspólnotami oraz stworzenia bazy dla współpracy w wymiarze społeczno-politycznym.

Bezpieczeństwo obszaru przygranicznego (włączając zapobieganie klęskom naturalnym i spowodowanym przez człowieka) będzie wzmocnione poprzez transgraniczną współpracę służb ratowniczych i straży granicznej.

Działanie 2.1. Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet	Priorytet 2: Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej
Działanie	<u>Działanie 2.1:</u> Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego
Obszary Interwencji	2 – zasoby ludzkie 163 – usługi doradztwa dla przedsiębiorstw 164 – wspólne usługi dla przedsiębiorców 167 – szkolenia zawodowe dla MŚP oraz sektora rzemieślniczego 172 – inwestycje niemajątkowe 173 – wspólne usługi dla przemysłu turystycznego 174 – specjalistyczne kształcenie zawodowe w dziedzinie turystyki 181 – projekty badawcze prowadzone przez uniwersytety i instytuty badawcze 182 – transfer technologii i innowacji, zakładanie sieci i nawiązywanie partnerstw między przedsiębiorstwami i/lub instytutami badawczymi 184 – kształcenie naukowców 323 – usługi i projekty wdrożeniowe dla obywateli 324 – usługi i projekty wdrożeniowe dla MŚP
Jednostki Zarządzające i Koordynujące	1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Departament Inicjatywy Interreg 2. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Wydział Polityki Regionalnej 3. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis

	UE
Jednostka Płatnicza EFRR	Ministerstwo Finansów (Polska), Departament Jednostki Płatniczej
Jednostka Płatnicza dla funduszu Tacis	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i Białoruś
Beneficjenci końcowi	<ul style="list-style-type: none"> - Organy i jednostki administracji samorządowej i rządowej szczebla regionalnego i lokalnego; instytucje świadczące usługi publiczne zlecone przez te organy ; inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu; - instytucje centralne działające w imieniu przedstawicielstw regionalnych i lokalnych, odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - regionalne i lokalne przedstawicielstwa administracji rządowej szczebla centralnego odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, fundacje oraz inne organizacje non-profit; - Kościoły i związki wyznaniowe; - lokalne/regionalne organizacje turystyczne; - instytucje badawcze, opieki zdrowotnej, kulturalne oraz edukacyjne; - szkoły, uniwersytety i instytucje edukacyjne; - urzędy pracy; - izby handlowe; - organizacje turystyczne, centra kultury, muzea, itp.; - inne instytucje użyteczności publicznej, włączając w to instytucje kulturalne i turystyczne sektora finansów publicznych; - Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe; - Zarząd Lasów Państwowych ; - służby ratownicze;
Charakter pomocy	Dofinansowanie związane z projektem

Wysokość dofinansowania	EFRR: do 75% kosztów kwalifikowanych; Tacis: projekty ponad 50 000 EUR: do 90% kosztów kwalifikowanych;
Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)
Członkowie Komitetu Sterującego	Komitet Sterujący obejmuje reprezentantów wszystkich uczestniczących państw: Polski, Białorusi, Ukrainy z reprezentantem(ami) Komisji Europejskiej w charakterze obserwatora(ów)
Wysokość dofinansowania i czas trwania projektu (EFRR/Tacis)	Minimalna wysokość dofinansowania dla projektu: 50 000 EURO Maksymalna wysokość dofinansowania dla projektu: 1000 000 EURO Maksymalny czas trwania projektu: 24 miesiące

Opis działania i jego uzasadnienie

To działanie będzie przeprowadzone poprzez wdrożenie projektów nieinwestycyjnych o wartości dofinansowania ponad 50.000 EUR. Obszar programu charakteryzuje się, według analizy SWOT, brakiem rozwiniętej sieci instytucjonalnej i słabymi transgranicznymi powiązaniem między władzami publicznymi, organizacjami społeczno-zawodowymi, uniwersytetami i instytucjami prywatnymi.

Niski poziom dochodu na mieszkańca, wysokie bezrobocie, „drenaż mózgów” i niekorzystna struktura zatrudnienia jeszcze bardziej marginalizują region nadgraniczny. To działanie ma na celu wspieranie i rozwój współpracy instytucjonalnej i poprawienie kwalifikacji zasobów ludzkich.

Rozwój transgranicznych sieci tematycznych pokrywających wszystkie najważniejsze aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przygranicznego przyczyni się do wymiany informacji i doświadczenia oraz stworzy możliwość opracowywania wspólnych projektów lub łatwiejszego rozwiązywania podobnych problemów. To działanie stara się przyczynić do polepszenia dostępności edukacji i szkoleń z nadzieją na podniesienie potencjału zasobów ludzkich oraz przeciwdziałaniu społecznym wykluczeniom.

Wspólne przedsięwzięcia wspierane w ramach tego działania będą sprzyjały stałej współpracy poprzez usprawnienie i długofalowy rozwój kultury, ochrony wspólnego dziedzictwa i turystyki. To przyczyni się do rozwoju regionu w wymiarze gospodarczym, społecznym i ochrony środowiska.

Dziedzictwo narodowe, kultura i sztuka odgrywają kluczową rolę w zwiększeniu ruchu turystycznego i będą wykorzystane do generowania dodatkowego zatrudnienia w tym sektorze. Należy zwrócić szczególną uwagę na tworzenie sieci w usługach publicznych odpowiadających za bezpieczeństwo wspólnot zamieszkujących regiony przygraniczne. Współpraca pomiędzy służbami ratowniczymi i służbami bezpieczeństwa oraz wspólne programy prewencyjne uważane są za wysoce pożądane. Wdrożenie programów zapobiegania przestępczości po obu stronach granicy przyczyni się do zmniejszenia liczby ofiar przestępstw. Wydajna wymiana informacji pomiędzy służbami ratowniczymi i służbami bezpieczeństwa z obszarów sąsiadujących poprawi efektywność przedsięwzięć mających na celu ograniczenie przestępczości. W obszarze sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz bezpieczeństwa transgranicznego z Programu Sąsiedztwa będą finansowane tylko te przedsięwzięcia, które nie są przewidziane do wsparcia w ramach Funduszu Schengen i Programach Narodowych Tacis.

Polityki horyzontalne

Działanie to promuje szczególne inicjatywy promujące uczestnictwo kobiet, niepełnosprawnych i mniejszości etnicznych w życiu publicznym. Istnieje szereg innych przedsięwzięć, w których mają szansę wziąć udział grupy defaworyzowane. Realizacja działania daje możliwość głębszej integracji w przedsięwzięciach na danym obszarze oraz zwiększenie szans na rozwój osobisty i zatrudnienie osób defaworyzowanych. Preferowane będą projekty, które mają pozytywny wpływ na równość szans. Działanie to będzie miało zatem pozytywny wpływ na kwestie horyzontalne.

Będzie ono także korzystne z punktu widzenia polityki ochrony środowiska. Projekty polegające na współpracy w kwestiach ochrony środowiska (zapobieganie katastrofom naturalnym, itd.) są zawarte na liście przedsięwzięć, możliwych do współfinansowania.

Wszyscy wnioskodawcy, składający aplikację w ramach tego działania będą zachęceni do wykorzystywania w jak największym stopniu technik informatycznych i komunikacyjnych.

Cele szczegółowe działania:

- stworzenie warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze przygranicznym, wraz z zachęcaniem do współpracy biznesowej oraz handlu;
- zwiększanie liczby i kręgu organizacji zaangażowanych we współpracę transgraniczną, łącznie z organizacjami, które wcześniej nie były w nią zaangażowane;
- budowanie podstaw dla regionu bardziej zintegrowanego poprzez wzmacnianie obustronnej świadomości na temat sąsiedztwa oraz wzajemnego poznania;
- generowanie związków oraz pomysłów prowadzących do współpracy długofalowej, potencjalnie obejmującej przyszły większy projekt INTERREG;
- budowanie bezpieczeństwa na obszarze przygranicznym.

Lista przedsięwzięć możliwych do współfinansowania:

- nawiązywanie kontaktów, wizyty oraz wymiana doświadczeń pomiędzy lokalnymi władzami, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi,
- wymiana ekspertyz, najlepszej praktyki, nawiązywanie szerokich kontaktów,
- inicjatywy promujące równość płci oraz zachęcanie niepełnosprawnych i mniejszości etnicznej do pełnego uczestnictwa w społeczno-gospodarczym i kulturalnym rozwoju regionu,
- wspieranie partnerstwa pomiędzy instytucjami edukacyjnymi i naukowymi,
- wspieranie wspólnych badań, rozwoju technologicznego i transferu technologii,
- pobudzanie współpracy w zakresie zapobiegania kryzysom, poprawy bezpieczeństwa oraz służb ratowniczych w regionie przygranicznym,
- rozwój monitorowania transgranicznego, zarządzania i systemów komunikacji zarówno dla ochrony i zapobiegania katastrofom naturalnym, jak i technologicznym,
- wspieranie współpracy pomiędzy służbami publicznymi (np. instytucjami opieki społecznej, szpitalami, strażą pożarną, policją, służbami leśnymi),
- wspieranie partnerstwa dla rozwoju biznesu,
- szkolenia i doradztwo zawodowe mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i edukacyjnych,
- wspieranie edukacji wielokulturowej (włączając w to znajomość języków obcych),
- wspólne zawody sportowe,

- promocja i rozwój turystyki, tradycji, ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu przygranicznego,
- rozwój wspólnych programów zapobiegających przestępczości,
- inne przedsięwzięcia, komplementarne z programami UE, związanymi z bezpieczeństwem granic Unii Europejskiej i nowych krajów z nią sąsiadujących .

Koszty kwalifikowane:

Etapy przygotowania i realizacji projektu oraz wydatki związane z organizacją działań „miękkich”, zgodne z przepisami dotyczącymi EFRR (Rozporządzenie Komisji (EC) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004) oraz Tacis (*Practical Guide to contract procedures financed from the General Budget of the European Communities in the context of external actions*– PRAG oraz *Wytyczne dotyczące wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders*):

- Koszty personelu,
- Koszty podróży,
- Wyposażenie,
- Spotkania,
- Promocja i informacja,
- Szkolenie,
- Usługi zewnętrzne,
- Inne koszty związane z projektem.

Pełna lista kosztów kwalifikowanych dla Tacis jest umieszczona w Załączniku 5 do UP.

Koszty niekwalifikowane:

Koszty niekwalifikowane są wymienione w wytycznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy pt. *Kwalifikowalność wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*, zgodnych z Rozporządzeniem Komisji (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 i *Wytycznymi dotyczącymi*

wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders) (dla Tacis).

Kryteria wyboru projektu:

- pozytywny wpływ na realizację polityk horyzontalnych (ochrona środowiska, zatrudnienie, równość, budowa społeczeństwa informacyjnego),
- wkład w integrację społeczności lokalnych,
- zakres podnoszenia kwalifikacji,
- pozytywny wpływ na rynek pracy – wpływ na zabezpieczenie, podtrzymanie lub tworzenie miejsc pracy,
- przyczynianie się do wzrostu konkurencyjności regionu,
- nawiązywanie szerokich kontaktów,
- komplementarność z innymi działaniami finansowanymi z funduszy strukturalnych, pomocy państwowej lub innych narodowych źródeł publicznych.

Działanie 2.1 Wskaźniki:

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	jednostka
Produkt	Liczba wspieranych projektów transgranicznych, w tym:...	25
	...projekty kulturalne lub społeczne	5
	...projekty szkoleniowe lub edukacyjne	5
	...projekty o wymiarze gospodarczym, łącznie z tymi, które rozwijają biznes i turystykę	7
	...projekty wspierające służby ds. bezpieczeństwa/sytuacji kryzysowych/ratownictwa na obszarze przygranicznym	5
	... projekty transferów technologii/nauki	3
Rezultat	liczba organizacji zaangażowanych w realizację projektów:	15
	stworzone/zaangażowane sieci lub partnerstwa współpracy transgranicznej (w odpowiednich dziedzinach)	10
	małe i średnie przedsiębiorstwa zaangażowane w przedsięwzięcia projektów transgranicznych	120

Ocena ex-ante

Cele tego działania wyraźnie przyczyniają się są zgodne z celami strategicznymi wymienionymi w Programie Sąsiedztwa i wyraźnie przyczyniają się do ich realizacji; w szczególności dzięki temu działaniu powstaną lub zostaną wzmocnione nowe sieci lub formy współpracy transgranicznej.

Działanie to jest zgodne z szeroko zakrojonymi priorytetu 2 i jest oparte na szeregu czynności wymienionych w Programie Sąsiedztwa, zgodnie z uzasadnieniem i celami ogólnymi Priorytetu.

Lista przedsięwzięć indykatywnych oraz kryteria wyboru projektu pozostają w zgodności z głównymi założeniami Programu Sąsiedztwa. Wskaźniki Działania odnoszą się do przewidywanych produktów i rezultatów.

Całkowity budżet dla tego działania w postaci indykatywnej jest przedstawiony w PS.

Działanie 2.2 Wsparcie dla inicjatyw społeczności lokalnych

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet	Priorytet 2: Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej
Działanie	Działanie 2.2 – Wsparcie dla inicjatyw społeczności lokalnych
Obszary Interwencji	2 – zasoby ludzkie 163 – usługi doradztwa dla przedsiębiorstw 164 – wspólne usługi dla przedsiębiorców 167 – szkolenia zawodowe dla MŚP i oraz sektora rzemieślniczego 172 – inwestycje niemajątkowe 173 – wspólne usługi dla przemysłu turystycznego 174 – specjalistyczne kształcenie zawodowe w dziedzinie turystyki 181 – projekty badawcze prowadzone przez uniwersytety i instytuty badawcze 182 – transfer technologii i innowacji, zakładanie sieci i nawiązywanie partnerstw między przedsiębiorstwami i/lub instytutami badawczymi 184 – kształcenie naukowców 323 – usługi i projekty wdrożeniowe dla obywateli 324 – usługi i projekty wdrożeniowe dla MŚP
Jednostki Zarządzające i Koordynujące	1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Departament Inicjatywy Interreg 2. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Wydział Polityki Regionalnej 3. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis UE
Jednostka Płatnicza EFRR	Ministerstwo Finansów (Polska), Department Jednostki Płatniczej

Jednostka Płatnicza dla funduszu Tacis	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i Białoruś
Beneficjenci końcowi	<ul style="list-style-type: none"> - Organy i jednostki administracji samorządowej i rządowej szczebla regionalnego i lokalnego; instytucje świadczące usługi publiczne zlecone przez te organy ; inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu; - instytucje centralne działające w imieniu przedstawicielstw regionalnych i lokalnych, odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - regionalne i lokalne przedstawicielstwa administracji rządowej szczebla centralnego odpowiedzialne za przeprowadzanie zadań publicznych na szczeblu regionalnym/lokalnym; - organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, fundacje oraz inne organizacje non-profit; - Kościoły i grupy wyznaniowe; - lokalne/regionalne organizacje turystyczne; - instytucje badawcze, opieki zdrowotnej, kulturalne oraz edukacyjne; - szkoły, uniwersytety i instytucje edukacyjne; - urzędy pracy; - izby handlowe; - organizacje turystyczne, centra kultury, muzea, itp.; - inne instytucje użyteczności publicznej, włączając w to instytucje kulturalne i turystyczne sektora finansów publicznych; - Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe; - zarząd Lasów Państwowych ; - służby ratownicze;
Charakter pomocy	Dofinansowanie związane z projektem
Wysokość dofinansowania	EFRR: do 75% kosztów kwalifikowanych; Tacis: projekty od 50 000 EUR: do 90% kosztów kwalifikowanych;

Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)
Członkowie Wspólnego Podkomitetu Sterującego	Wspólny Podkomitet Sterujący obejmuje reprezentantów wszystkich uczestniczących państw: Polski, Białorusi, Ukrainy z reprezentantem(ami) Komisji Europejskiej w charakterze obserwatora(ów)
Wysokość dofinansowania i czas trwania projektu (EFRR/Tacis)	Minimalna i maksymalna wartość dofinansowania: EFRR: 5 000-50 000 EURO Tacis: 50 000– 300 000 EURO Maksymalny czas trwania projektu: 12 miesięcy (dla EFRR) Maksymalny czas trwania projektu: 24 miesiące (dla Tacis CBC)

Opis działania i jego uzasadnienie

Działanie to skupia się na wspieraniu bezpośrednich kontaktów transgranicznych pomiędzy mieszkańcami i instytucjami regionu przygranicznego. Działanie to zastępuje Fundusz Małych Projektów (FMP), finansowego dotąd przez fundusz Phare (po stronie polskiej) i program Tacis CBC (po stronach białoruskiej i ukraińskiej). Po polskiej stronie, Fundusz Małych Projektów będzie zarządzany przez euroregiony.

Zakres przedsięwzięć będzie komplementarny z przedsięwzięciami finansowanymi w ramach Działania 2.1. Zasadniczą różnicą jest wartość projektów, która nie powinna przekroczyć 50 000 EURO. Ogólnym celem jest rozwój oraz zwiększenie współpracy pomiędzy trzema wspólnotami z perspektywą wspólnego rozwoju w sferze kultury, edukacji i społeczeństwa, co pozwoli na stworzenie podstaw do długofalowej gospodarczej współpracy transgranicznej. Koncentracja na mikroprojektach ma na celu stworzenie podstaw dla większych wspólnych projektów transgranicznych i ogólnie zachęcenie obywateli do angażowania się w programy współfinansowane przez UE. Poznawanie codzienności swoich sąsiadów poprzez wspólne przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze i kulturalne jest niezbędne do wzajemnego zrozumienia, budowania zaufania i przyczynia się w pełni do stwarzania prawdziwie transgranicznego charakteru regionu. Po przystąpieniu Polski do UE i po wprowadzeniu wiz dla obywateli Białorusi i Ukrainy,

szczególne znaczenie będą zyskiwały przedsięwzięcia zapobiegające ewentualnemu osłabieniu kontaktów typu „people to people” w regionie transgranicznym.

Polityki horyzontalne

Działanie to jest ściśle związane z działaniem 2.1. Szczególnie koncentruje się na współpracy pomiędzy stowarzyszeniami reprezentującymi kobiety, niepełnosprawnych oraz mniejszości etnicznej. Uzyskują one możliwość lepszej integracji przedsięwzięć w regionie i możliwości rozwoju osobistego oraz zatrudnienia. Projekty, mające pozytywny wpływ na równość szans, będą traktowane priorytetowo. Działanie będzie miało pozytywny wpływ na politykę horyzontalną.

Od wnioskodawców w ramach tego działania będzie się wymagać przedstawienia pozytywnego wpływu ich projektów na środowisko naturalne, poprzez takie zagadnienia jak recykling, częstsze korzystanie z transportu publicznego podczas konferencji, etc. Działanie będzie zatem przychylnie temu tematowi.

Niektóre przedsięwzięcia indykatoryjne w ramach tego działania są szczególnie ukierunkowane na zwiększenie korzystania z technologii informatycznych. W związku z czym działanie będzie miało pozytywny wpływ na politykę horyzontalną odnoszącą się do technologii informatycznych i Komunikacyjnych..

Cele szczegółowe działania:

- stwarzanie warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przygranicznego, łącznie z zachęcaniem do współpracy gospodarczej i handlu;
- rozwój i zachęcanie do współpracy na szczeblu podstawowym;
- zwiększanie liczby oraz kręgu organizacji zaangażowanych we współpracę transgraniczną;
- budowa podstaw dla integracji regionu poprzez budowanie wzajemnej świadomości i poznania między obywatelami;

- stwarzanie warunków dla bardziej zintegrowanego rynku pracy (łącznie z oprawą informacji dotyczących rynku pracy i/lub promowanie usług związanych z zatrudnieniem na obszarze przygranicznym);
- generowanie powiązań i pomysłów na współpracę długofalową, włączając w to większy projekt INTERREG, jeśli to możliwe;
- poprawa bezpieczeństwa na obszarze przygranicznym.

Lista przedsięwzięć możliwych do realizacji

- Organizacja imprez transgranicznych: jarmarków, zawodów sportowych, koncertów, festiwali, warsztatów artystycznych, panelów, seminariów, spotkań poświęconych malarstwu i rzeźbie na świeżym powietrzu;
- Wymiany młodych ludzi oraz specyficznych grup docelowych z sektora społecznego, badawczego, zawodowego i kulturalnego;
- Wspólne przedsięwzięcia w sferze planowania przestrzennego związanego z zapobieganiem ryzykom środowiskowym;
- Wsparcie wspólnych przedsięwzięć, mających na celu podtrzymywanie tożsamości i tradycji regionu (np. publikacje, strony internetowe, kampanie promocyjne, promocja produktów regionalnych);
- Rozwój wymiany partnerstwa instytucjonalnego oraz doświadczenia;
- Współpraca pomiędzy stowarzyszeniami reprezentującymi kobiety, niepełnosprawnych oraz mniejszości etnicznej;
- Stworzenie punktów/centrów/biur – instytucyjnych form współpracy transgranicznej;
- Przedsięwzięcia mające na celu poszukiwanie partnerów.

Koszty kwalifikowane:

Etapy przygotowania i realizacji projektu oraz wydatki związane ze stworzeniem, modernizacją i rozwojem infrastruktury transportowej, zgodne z przepisami dotyczącymi EFRR (Rozporządzenie Komisji (EC) Nr 448/2004 z dnia 10 marca.2004) oraz Tacis (Praktyczny Przewodnik po

procedurach kontraktowych finansowanych z Budżetu Ogólnego Wspólnot Europejskich w kontekście czynności zewnętrznych – PRAG oraz Wytyczne dotyczące wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders):

- Koszty pracownicze;
- Koszty podróży;
- Wyposażenie;
- Spotkania;
- Promocja i marketing;
- Szkolenia;
- Usługi zewnętrzne;
- Inne koszty związane bezpośrednio z projektem;

Pełna lista kosztów kwalifikowanych dla Tacis jest umieszczona w Załączniku 5 do UP.

Koszty niekwalifikowane:

Koszty niekwalifikowane są wymienione w wytycznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy pt. *Kwalifikowalność wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*, zgodnych z Rozporządzeniem Komisji (KE) Nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 i Wytycznymi dotyczącymi wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders) (dla Tacis).

Kryteria wyboru projektu:

- Pozytywny wpływ na wdrożenie polityki horyzontalnej (ochrona środowiska, zatrudnienie, równość, e-społeczeństwo);
- Wkład w integrację społeczności lokalnych;
- Podnoszenie kwalifikacji;
- Pozytywny wpływ na rynek pracy – skutki w dziedzinie zabezpieczania, podtrzymywania lub tworzenia miejsc pracy;

- Wkład we wzrost konkurencyjności regionu;
- Nawiązywanie szerokich kontaktów między społecznościami lokalnymi na obszarze transgranicznym;
- Komplementarność z innymi przedsięwzięciami finansowanymi z funduszy strukturalnych, państwowych lub innych narodowych źródeł publicznych.

Działanie 2.2: Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	jednostka
Produkt	Liczba wspieranych projektów transgranicznych, w tym...	115
	...projekty kulturalne lub społeczne	45
	...projekty szkoleniowe lub edukacyjne	25
	...projekty o wymiarze gospodarczym, łącznie z tymi, które rozwijają biznes i turystykę	35
	...projekty wspierające służby ds. bezpieczeństwa/sytuacji kryzysowych/ratownictwa na obszarze przygranicznym	5
	... projekty transferów technologii/nauki	5
Rezultat	Zaangażowane organizacje	60
	Stworzone/zaangażowane sieci lub partnerstwa współpracy transgranicznej (w odpowiednich dziedzinach)	100
	Małe i średnie przedsiębiorstwa zaangażowane w działania projektów transgranicznych	55

Ocena ex-ante

Cele tego Działania w sposób oczywisty przyczyniają się i są spójne z celami głównymi wymienionymi w Programie Sąsiedztwa, w szczególności działanie to jest odpowiedzialne za budowę nowych lub rozwój już istniejących sieci współpracy lub partnerstwa transgranicznego.

Działanie to jest zgodne z szeroko zakrojonymi celami Priorytetu 2 i jest oparte na szeregu przedsięwzięć wymienionych w Programie Sąsiedztwa w sposób, który jest zgodny z uzasadnieniem i celami ogólnymi Priorytetu.

Lista przedsięwzięć, możliwych do współfinansowania oraz kryteria wyboru projektu pozostają w zgodności z głównymi założeniami Programu Sąsiedztwa. Wskaźniki Działania odnoszą się do przewidywanych produktów i rezultatów .

Całkowity budżet dla tego Działania znajduje się w indykatywnym zakresie proponowanym w Programie Sąsiedztwa.

Priorytet 3: Pomoc Techniczna (PT)

Działanie 3.1

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet 3	Pomoc Techniczna
Działanie	Działanie 3.1. – Zarządzanie, wdrożenie oraz kontrola
Obszary Interwencji	411 – przygotowanie, wdrożenie, monitorowanie, upowszechnianie
Jednostki Zarządzające i Koordynujące	<ol style="list-style-type: none">1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Departament Inicjatywy Interreg2. Wspólny Sekretariat Techniczny PS3. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Wydział Polityki Regionalnej4. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis UE
Jednostka Płatnicza EFRR	Ministerstwo Finansów (Polska), Departament Jednostki Płatniczej
Jednostka Płatnicza dla funduszu Tacis	Delegacja Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i Białoruś
Beneficjenci końcowi	Institucje uczestniczące we wdrażaniu programu: Jednostka Zarządzająca (IZ), Wspólny Sekretariat Techniczny (WTS), Jednostka Płatnicza (IA), Institucje Pośredniczące (IP), Euroregiony, instytucje ustanawiające Narodowe Punkty Informacyjne na Białorusi i Ukrainie
Charakter pomocy	Roczne alokacje budżetowe WST będzie odpowiedzialny za zarządzanie 5% Tacis CBC Budżet na koszty administracyjne na podstawie bezpośredniej umowy z Delegacją KE i w zgodności z Zakresem Wymagań dla

	kosztów administracyjnych Tacis CBC
Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)
Proces Wyboru Projektu	Przedsięwzięcia będą wdrażane przez WST w ramach budżetu PT zatwierdzonego przez Komitet Monitorujący Programu Sąsiedztwa

Opis działania i jego uzasadnienie

Działanie ma na celu wspieranie zarządzania, wdrażania i kontroli Programu Sąsiedztwa.

Zgodnie z Zasadą 11.2 Rozporządzenia KE (WE) nr 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r., PT jest dostępna na wydatki związane z administracją, wdrażaniem, monitorowaniem i kontrolą programu z jednej, a związane z innymi wydatkami (takimi jak studia, seminaria, akcje informacyjne, oceny, etc.) z drugiej strony. Na podstawie tych dwóch kategorii (I. Zarządzanie, wdrażanie i kontrola, II. Informacja o programie, promocja i ocena), Priorytet 3 – Pomoc Techniczna jest podzielona na dwa działania.

Komitet Monitorujący jest organem odpowiedzialnym i podejmuje decyzje w ramach PT.

Polityki horyzontalne

Priorytet Pomocy Technicznej zapewni wsparcie dla zarządzania programem. Poprzez działania promocyjne nacisk będzie położony na zachęcanie do większego uczestnictwa kobiety, grupy defaworyzowane, mniejszości etniczne etc. w projektach finansowanych przez Program. Zatem działanie to wywrze pozytywny wpływ na temat równość szans.

W tym działaniu proponuje się większe wykorzystanie technologii informacyjnych poprzez stworzenie strony internetowej Programu (miejsca, gdzie można przysyłać artykuły do Biuletynu online) oraz wprowadzenie skomputeryzowanego systemu zarządzania, monitorowania i oceny.

Cele ogólne działania:

- Powoływanie efektywnych instytucji zarządzania programem,
- Zapewnianie płynnego wdrażania operacji poprzez wsparcie przedsięwzięć odnoszących się do rozwoju projektu, jego oceny i wyboru,
- Współpraca we wdrażaniu programu po obu stronach granicy, włączając działania zapewniające odpowiednie monitorowanie i kontrolę programu.

Lista przedsięwzięć możliwych do współfinansowania:

- Powołanie i funkcjonowanie Wspólnego Sekretariatu Technicznego, jak również Narodowych Punktów Informacyjnych ulokowanych zarówno po stronie białoruskiej i ukraińskiej;
- Finansowanie kwalifikowanych przedsięwzięć instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie programem (tj. Instytucja Zarządzająca, Wspólny Sekretariat Techniczny, Instytucja Płatnicza, Instytucje Pośredniczące, Euroregiony);
- Koszty ekspertyz;
- Wsparcie dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie Mikroprojektu: Euroregiony, Instytucje Pośredniczące;
- Wsparcie dla operacji instytucji decyzyjnych programu, łącznie z wydatkami związanymi ze posiedzeniami Komitetu Monitorującego i Komitetu Sterującego;
- Audyty i inspekcje projektów na miejscu, ocena i kontrola.

Instytucje Zarządzające i Płatnicze będą wspierane przez WST.

Zespół, powołany w ramach Władzy Wdrażającej Programu Współpracy Przygranicznej będzie pełnił rolę WST dla Programu Sąsiedztwa. WST zostanie ulokowany w Warszawie. W WST będą zatrudnieni reprezentanci Polski, Białorusi i Ukrainy. Będzie on odpowiedzialny za bieżące wdrażanie i zarządzanie operacyjne programem.

Po stronie polskiej działanie 2.2 PS będzie zarządzany przez cztery Euroregiony: Bug, Niemen, Karpacki Polski i Puszcza Białowieska. PT będzie współfinansowała wdrażanie działania 2.2 przez powyższe instytucje, włączając spotkania Wspólnego Podkomitetu Sterującego, odpowiedzialnego za wybór mikroprojektów.

Wskaźniki produktu:

- Powołanie Wspólnego Sekretariatu Technicznego;
- Uruchomienie działania 2.2
- Założenie systemów monitorowania i kontroli.

Wskaźniki rezultatu:

- Osiągnięcie wspólnego zarządzania programem (decyzje instytucji po obu stronach granicy UE, podejmowane na wszystkich etapach procesu zarządzania);
- Efektywne funkcjonowanie programu mierzone całkowitą liczbą projektów zatwierdzonych przez Komitet Sterujący i Podkomitet Sterujący.

Ocena ex-ante

Cele tego Działania są spójne z celami głównymi wymienionymi w Programie Sąsiedztwa, w szczególności Działanie to jest odpowiedzialne za sprawne funkcjonowanie Programu

Działanie to jest zgodne z szeroko zakrojonymi celami Priorytetu 3 i jest oparte na szeregu czynności wymienionych w Programie Sąsiedztwa w sposób, który jest zgodny z uzasadnieniem i celami ogólnymi Priorytetu.

Lista przedsięwzięć indykatywnych oraz kryteria wyboru projektu pozostają w zgodności z głównymi założeniami Programu Sąsiedztwa. Wskaźniki działania odnoszą się do przewidywanych produktów i rezultatów.

Całkowity budżet dla tego Działania znajduje się w indykatywnym budżecie proponowanym w Programie Sąsiedztwa.

Działanie 3.2. Informacja o programie, promocja i ocena programu

Program Operacyjny	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006
Priorytet 3	Pomoc Techniczna
Działanie	Działanie 3.2. – Informacja o programie, promocja i ocena programu
Obszary Interwencji	412 – Ocena 413 – badania 414 – Działania innowacyjne 415 – Informowanie opinii publicznej
Jednostki Zarządzające i Koordynujące	1. Ministerstwo Gospodarki i Pracy (Polska), Departament Inicjatywy Interreg 2. WST Programu Sąsiedztwa 3. Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Ukraina), Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis, Wydział Polityki Regionalnej 4. Narodowa Jednostka Koordynująca: Białoruś dla Programu Tacis UE
Jednostka Płatnicza EFRR	Ministerstwo Finansów (Polska), Departament Jednostki Płatniczej
Jednostka Płatnicza dla funduszu Tacis	Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię i Białoruś
Beneficjenci końcowi	Institucje uczestniczące we wdrażaniu programu:, IZ, WST, IA, IP, Euroregiony, instytucje ustanawiające Narodowe Punkty Informacyjne na Białorusi i Ukrainie
Charakter pomocy	Roczne alokacje budżetowe WST będzie odpowiedzialny za zarządzanie 5% Tacis Budżet na koszty administracyjne na podstawie bezpośredniej umowy z Delegacją WE i w zgodności z Zakresem wymagań dla kosztów administracyjnych Tacis CBC
Współfinansowanie UE	EFRR (Polska), Tacis CBC (Białoruś, Ukraina)

Proces Wyboru Projektu	Przedsięwzięcia będą wdrażane przez WST w ramach budżetu PT zatwierdzonego przez Komitet Monitorujący Programu Sąsiedztwa
-------------------------------	---

Opis działania i jego uzasadnienie

Działanie polega na wspieraniu przedsięwzięć informacyjnych, promocyjnych i oceniających z perspektywą efektywnego wykorzystania zasobów dla rozwoju współpracy transgranicznej.

Cele szczegółowe działania:

- Informowanie potencjalnych wnioskodawców programu o celach programu wyłożonych w Programie Sąsiedztwa i Uzupelnieniu Programu, tak jak są one zdefiniowane w planie informacyjnym i promocyjnym;
- Informowanie opinii publicznej o roli UE w promocji współpracy transgranicznej;
- Szkolenie pracowników odpowiedzialnych za wdrożenie PS;
- Szkolenie wnioskodawców i potencjalnych beneficjentów PS;
- Umożliwienie właściwej oceny efektywności wdrażania programu i jego rezultatów;
- Zapewnienie koordynacji z innymi programami współfinansowanymi przez UE, włączając inne programy Interreg.

Lista przedsięwzięć, możliwych do współfinansowania:

Przedsięwzięcia realizowane w ramach kategorii interwencji 415: *Informowanie opinii publicznej* są szczegółowo opisane w rozdziale 10 UP: *Plan Informacji i Promocji*. Dodatkowo, w ramach działania 3.2 będą wspierane następujące przedsięwzięcia:

- Przeprowadzanie studiów i analiz związanych z oceną wdrażania programu i jego efektywności, włączając ocenę ex-post;
- Zakup i zainstalowanie systemu komputerowego dla zarządzania, monitorowania i oceniania.

Wskaźniki:

Wskaźniki dla przedsięwzięć, podejmowanych w ramach kategorii interwencji 415: *Informowanie opinii publicznej* są szczegółowo opisane w rozdziale 6: *Plan Informacji i Promocji*. Dodatkowo, w ramach Działania 3. 2 mogą być zastosowane następujące wskaźniki:

Wskaźniki produktu:

- ilość wykonanych studiów i analiz,
- zainstalowany i działający skomputeryzowany system dla zarządzania, monitorowania i oceniania,
- liczba wydrukowanych ulotek i broszur,
- ilość seminariów, ilość przeszkolonych ludzi,
- ilość przygotowanych plakatów, flag.

Wskaźniki rezultatu: stopień w jakim program wypełnił swoje ilościowe i jakościowe cele na poziomie priorytetu i działania.

Ocena ex-ante

Działanie to jest zgodne z szeroko zakrojonymi celami Priorytetu 3 i jest oparte na szeregu przedsięwzięć wymienionych w Programie Sąsiedztwa.

Lista możliwych do realizacji przedsięwzięć oraz kryteria wyboru projektu pozostają w zgodności z głównymi założeniami Programu Sąsiedztwa. Wskaźniki działania odnoszą się do przewidywanych produktów i rezultatów.

Całkowity budżet dla tego Działania znajduje się w indykatywnym budżecie, zawartym w dokumencie PS.

Rozdział 3

Kwestie horyzontalne

Wstęp

Kluczowe obszary strategii Programu uwzględniają trzy kwestie horyzontalne. Zostały one sformułowane na potrzeby strategii Unii Europejskiej, która uznała je za zasadnicze dla przyszłego kierunku rozwoju UE.

Każdy projekt w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina będzie oceniany pod kątem tego, jak przyczynia się on do realizacji wspomnianych kwestii.

Kwestiami (politykami) horyzontalnymi są:

- Równość szans
- Ochrona środowiska
- Budowa społeczeństwa informacyjnego

Kryteria wyboru projektów

Polityki horyzontalne będą integralną częścią kryteriów wyboru projektu dla PS. Wszystkie projekty powinny stosować się do celów wyłożonych dla każdego z tematów przekrojowych. Uznaje się jednak, że istota poszczególnych projektów będzie determinowała ich zdolność i łatwość przyczyniania się do realizacji powyższych kwestii. Akceptacja projektu pozostanie w relacji do jego potencjalnego wkładu w najefektywniejsze osiągnięcie celów polityki horyzontalnych na etapie przygotowania projektu, albo jego zarządzania.

3.1. Równość szans

Cele

Cele dla tej kwestii są następujące:

- Zwiększenie i gwarancja lepszego dostępu do edukacji, szkoleń, rozwoju biznesowego oraz szans na zatrudnienie dla kobiet, niepełnosprawnych i członków mniejszości etnicznych;

- Zrozumienie i rozwinięcie przykładów dobrych praktyk, w celu pokonania stereotypów i tradycyjnych przekonań co do podziału ról społecznych, a w konsekwencji umożliwienia kobietom, niepełnosprawnym oraz członkom mniejszości etnicznych pełnego udziału w życiu gospodarczym regionu, objętego wsparciem;
- Zwiększenie liczby pracodawców i organizacji szkoleniowych stosujących politykę równości szans;
- Zwiększenie wsparcia niezbędnego dla umożliwienia pełniejszego uczestnictwa w gospodarce regionu poprzez lepszy transport oraz zmniejszenie wpływu peryferyjnej lokalizacji.

Aby zapewnić zgodność z kwestią równości szans, w czasie wdrażania programu odpowiednio dużo miejsca poświęci się następującym zagadnieniom:

- Zapewnienie równości szans dla kobiet w celu zredukowania wertykalnych i horyzontalnych czynników zawodowych oraz zmniejszenia rozbieżności między mężczyznami i kobietami;
- Wzięcie pod uwagę szczególnych potrzeb mężczyzn i kobiet, którzy są defaworyzowani, niepełnosprawni, albo pochodzą z mniejszości etnicznych;
- Wzięcie pod uwagę wpływu kultury konkretnych wspólnot, które stanowią podmiot realizowanych przedsięwzięć;
- Zwrócenie uwagi na opiekę nad dziećmi i/lub osobami starszymi oraz kwestie pogodzenia życia zawodowego i rodzinnego.

3.2. Ochrona Środowiska

Cele

Cele dla tej polityki horyzontalnej prezentują się następująco:

- Promowanie przyjaznego środowisku wykorzystania zasobów naturalnych;
- Ochrona i poprawa bioróżnorodności oraz stanu krajobrazu;
- Inwestowanie w poprawę zdolności regionu i ludności do wspierania zrównoważonego rozwoju;
- Promowanie aktywnego uczestnictwa wspólnoty w rozwoju zrównoważonym;
- Promowanie wiedzy i zrozumienia filozofii rozwoju zrównoważonego.

Przyjmując, że wszystkie działania Priorytetu 1 mają na celu rozwój infrastruktury, ochrona środowiska będzie miała wielkie znaczenie w tym Programie. Wszystkie projekty będą oceniane przez pryzmat ochrony środowiska uwzględniający:

- potrzebę właściwego wykorzystania atutów środowiska naturalnego regionu objętego wsparciem bez zmniejszania jego jakości,
- iż Program aktywnie promuje kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, które zostały uznane za przynoszące korzyści społeczne i gospodarcze,
- że podjęto działania właściwie odpowiadające na występujące w regionie zagrożenia dla środowiska,
- że wszelkie projekty infrastrukturalne muszą zgadzać się z obecną najlepszą praktyką w dziedzinie ochrony środowiska.

3.3. Społeczeństwo oparte na wiedzy

Cele

Cele dla tej kwestii horyzontalnej prezentują się następująco:

- Rozwój roli, jaką odgrywa zaawansowana infrastruktura komunikacyjna w regionie, objętym wsparciem.
- zrozumienie szans, jakie stwarzają nowoczesne technologie komunikacyjne, takie jak e-handel, sieci informacji, itp.
- edukacja, na poziomie wspólnot lokalnych, dotycząca zalet nowych e-technologii i zachęta do ich wdrażania

Rozdział 4

Budżet

EFRR:

Współfinansowanie ze środków EFRR zostanie wypłacone jako refundacja na podstawie faktur i/lub innych dokumentów księgowych dostarczonych przez beneficjentów.

Maksymalna wysokość dofinansowania EFRR, dostępna w ramach PS to 75% wszystkich kwalifikowanych kosztów projektu. Pozostałe koszty powinny być pokryte przez publiczne współfinansowanie krajowe

Ze środków budżetu państwa zostanie sfinansowane do 10% kosztów kwalifikowanych projektu w ramach Działania 2.2 oraz do 25% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięć w ramach Priorytetu 3.

Finanse organizacji pozarządowych, fundacji oraz innych organizacji non-profit będą traktowane jako tożsame z krajowym współfinansowaniem publicznym, pod warunkiem, że projekt działa na rzecz dobra publicznego. Finansowanie ze środków osób lub instytucji prywatnych nie może zostać wykorzystane jako współfinansowanie dla EFRR.

Współfinansowanie EFRR zostało obliczone na podstawie całkowitych wydatków publicznych.

Tacis CBC:

Partnerzy projektu, ubiegający się o fundusze zewnętrzne (Tacis), muszą zapewniać następujące rodzaje finansowania dla projektu:

- projekty od 50,000 EURO min. 10% współfinansowania własnego

Na działanie 2.2 (Wsparcie Mikro-projektów) będzie przeznaczony do 10 % całej alokacji Tacis CBC

Priorytety i działania	Całkowite koszty kwalifikowane	Wydatki publiczne				Inne instrumenty finansowe	Pożyczki EBI	Takis CBC 2004-2006 (budżet indykatywny)
		Całkowite wydatki publiczne	Udział wspólnoty		Narodowy udział publiczny (25% całkowitych kosztów kwalifikowanych)			
			Razem	EFRR (75% całkowitych kosztów kwalifikowanych)				
1Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej	28 637 242	28 637 242	21 447 930	21 447 930	7 159 312			
2004	7 859 126	7 859 126	5 894 344	5 894 344	1 964 782			
2005	8 903 834	8 903 834	6 677 875	6 677 875	2 225 959			
2006	11 874 282	11 874 282	8 905 711	8 905 711	2 968 571			
1.1. Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów transportowych w celu poprawy dostępności regionu	14 815 288	14 815 288	11 111 465	11 111 465	3 703 823			
1.2 Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego	8 865 747	8 865 747	6 649 310	6 649 310	2 216 437			
1.3 Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki	4 956 207	4 956 207	3 717 155	3 717 155	1 239 052			
2. Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej	18 758 159	18 758 159	14 068 619	14 068 619	4 689 540			

2004	5 239 416	5 239 416	3 929 562	3 929 562	1 309 854			
2005	5 935 888	5 935 888	4 451 916	4 451 916	1 483 972			
2006	7 582 855	7 582 855	5 687 141	5 687 141	1 895 714			
2.1 Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego	9 379 079	9 379 079	7 034 309	7 034 309	2 344 770			
2.2 Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych	9 379 080	9 379 080	7 034 310	7 034 310	2 344 770			
3. Pomoc Techniczna	3 029 762	3 029 762	2 272 321	2 272 321	757 441			
2004	985 912	985 912	739 434	739 434	246 478			
2005	1 116 968	1 116 968	837 726	837 726	279 242			
2006	926 882	926 882	695 161	695 161	231 721			
3.1 Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola	2 021 259	2 021 259	1 515 944	1 515 944	505 315			
3.2 Ewaluacja i ocena programu	1 008 503	1 008 503	756 377	756 377	252 126			
RAZEM	50 425 163	50 425 163	37 818 870	37 818 870	12 606 293			8 000 000
2004	14 084 454	14 084 454	10 563 340	10 563 340	3 521 114			1 000 000
2005	15 956 690	15 956 690	11 967 517	11 967 517	3 989 173			6 000 000
2006	20 384 019	20 384 019	15 288 013	15 288 013	5 096 006			1 000 000

Zmiany w budżecie zatwierdzone przez Komitet Monitorujący w dniu 20 grudnia 2006 r. wejdą w życie po zaakceptowaniu ich przez Komisję Europejską.

Rozdział 5

Wybór projektów: kryteria i procedury

5.1 Główne zasady wybory projektów

5.1.1 Rodzaje projektów

Projekty finansowane w ramach PS powinny być projektami o charakterze niekomercyjnym i mieć charakter interesu publicznego, wyniki projektu muszą stać się własnością partnera publicznego, partnerstwa lub być otwarte dla ogółu. Finansowanie prywatne nie może być wykorzystywane jako współfinansowanie dla EFRR.

W ramach Programu Sąsiedztwa, zostały przewidziane następujące rodzaje projektów:

- **Projekty wspólne:** wdrażane w tym samym czasie po obu stronach granicy – rozwijane, zarządzane i wdrażane wspólnie przez partnerów EFRR i Tacis, jak również współfinansowane z obu funduszy UE;
- **Projekty lustrzane:** projekty EFRR i Tacis rozwijane po obu stronach granicy, wzajemnie komplementarne, ale niekoniecznie wdrażane w tym samym czasie. Projekty lustrzane mogą zostać zatwierdzone jako projekty komplementarne z odpowiednimi już wdrożonymi/wdrażanymi projektami po drugiej stronie granicy;
- **Inne projekty transgraniczne:** projekty rozwijane, wdrażane i finansowane tylko po jednej stronie granicy, ale pokazujące wyraźny wpływ transgraniczny.

5.1.2 Kwalifikacja wnioskodawców

Lista kwalifikujących się wnioskodawców na poziomie działania jest podany w rozdziale 2 Uzupełnienia Programu w tabeli przy każdym działaniu Programu Sąsiedztwa.

5.1.3 Partnerstwo

Partnerzy zostali podzieleni na trzy kategorie:

- **Partner Wiodący/Wnioskodawca** – odpowiedzialny za zarządzanie i koordynowanie całego projektu, przesyłający wniosek do WST, kontrolujący partnerów i ustanowienie systemu monitorowania w ramach projektu.
- **Główny Partner(rzy) Finansowy(i)** – każdy projekt musi określić Głównego Partnera Finansowego dla finansowania UE po wewnętrznej stronie granicy UE (EFRR) oraz po zewnętrznej (Takis CBC). Główny Partner Finansowy dla wewnętrznego finansowania UE musi być ulokowany w Polsce, Główny Partner Finansowy dla zewnętrznego finansowania UE może zostać ulokowany w obrębie lub poza UE (Polska, Białoruś, Ukraina).

Główny Partner Finansowy jest odpowiedzialny za podpisanie kontraktu z Instytucjami Pośredniczącymi (po wewnętrznej stronie granicy UE) oraz z Jednostką Kontraktującą (po zewnętrznej stronie granicy UE). W projektach, współfinansowanych z jednego funduszu, Partner Wiodący będzie jednocześnie spełniał rolę Głównego Partnera Finansowego.

Każdy wspólny projekt (współfinansowany zarówno z funduszy EFRR jak i programu Takis CBC) powinien określać Partnera Wiodącego, który będzie również spełniał rolę Głównego Partnera Finansowego dla jednego z elementów finansowania projektu. Główny Partner Finansowy dla drugiego źródła finansowania również powinien być określony w projekcie.

- **Partnerzy** – inni partnerzy projektu, uczestniczący w projekcie, ale nie spełniający roli Wnioskodawcy/Partnera Wiodącego lub Głównego Partnera Finansowego.

5.2 Wniosek

Formularze wniosku można uzyskać bezpłatnie w WST, Narodowych Jednostkach Koordynujących (NJK), Narodowych Punktach Informacyjnych (NPI) oraz Regionalnych Punktach Kontaktowych INTERREG (RPK) w Urzędach Marszałkowskich po stronie polskiej. Można je także ściągnąć ze stron internetowych programu prowadzonych przez Jednostkę Zarządzającą i WST.

Wszystkie wnioski powinny zostać przedłożone WST.

Wnioski dotyczące projektów współfinansowanych tylko z EFRR (po wewnętrznej stronie granicy WE) mogą być przesyłane stale.

Dla wniosków współfinansowanych z Tacis CBC, Wspólny Sekretariat Techniczny, we współpracy z Jednostką Kontraktującą, publikuje oficjalnie wezwanie do naboru wniosków na stronie internetowej, jak również w lokalnej prasie białoruskiej i ukraińskiej (przynajmniej dwa razy w roku).

5.2.1 Wymogi językowe

Polscy wnioskodawcy wypełniają wnioski po polsku, z dodatkowym streszczeniem po rosyjsku, podczas gdy wnioskodawcy białoruscy i ukraińscy – po rosyjsku, ze streszczeniem po angielsku i polsku.

Wnioski powinny być przesyłane w formie 1 oryginału wraz z 2 kopiami i wersją elektroniczną (dyskietka lub CD), oraz być wypełnione drukowanymi literami (zobacz poniżej punkt 5.3.1 Kryteria formalne).

Regionalne Punkty Kontaktowe INTERREG (RPK) przy Urzędach Marszałkowskich po stronie polskiej oraz Narodowe Jednostki Koordynujące na Ukrainie i Białorusi, wraz z Narodowymi Punktami Informacyjnymi (oddziały terenowe WST) Programu po stronie białoruskiej i ukraińskiej zapewniają pomoc i przewodnictwo w prawidłowym przygotowaniu wniosku.

5.3 Ocena wniosków

Ocena wniosków, finansowanych wyłącznie z EFRR jest przeprowadzana przez cały czas, Komitet Sterujący zatwierdza projekty przynajmniej dwa razy w roku.

5.3.1 Ocena formalna

Po przyjęciu wniosku jest on rejestrowany w WST i sprawdzany pod względem wymogów formalnych. Sekretariat przeprowadza ocenę formalną wniosków oraz ich ocenę techniczną.

Formalne i techniczne kryteria oceny projektu są zatwierdzone przez Komitet Monitorujący i umieszczone na stronach internetowych IZ i WST.

Ocena formalna jest podzielona na dwa etapy. Pierwszy dotyczy aspektów administracyjnych (adekwatne i poprawne wypełnienie wniosku, ważność podpisu), drugi skupia się na kryteriach kwalifikowalności (zgodność wniosku z priorytetami i działaniami Programu Sąsiedztwa i Uzupelnieniem Programu). Formalna ocena wniosku jest przeprowadzana przy użyciu specjalnej ujednoliconej karty oceny formalnej, która zawiera wszystkie kryteria formalne.

Kryteria formalne:

1. Wniosek jest wypełniany w języku polskim lub rosyjskim, nadesłany w formie 1 oryginału oraz 2 kopii; załącza się angielskie/rosyjskie/polskie streszczenie kluczowych części wniosku;
2. Wniosek jest kompletny (wszystkie rubryki zostały wypełnione, wszystkie wymagane załączniki zostały przesłane);
3. Wniosek został podpisany przez wnioskodawcę;
4. Wniosek został wypełniony drukowanymi literami;
5. Załączono statut Wnioskodawcy (*jeśli jest to wymagane*);
6. Wnioskodawca jest kwalifikowanym beneficjentem Programu Tylko w należycie uzasadnionych przypadkach wnioskodawca spoza obszaru kwalifikowanego może uzyskać wsparcie, pod warunkiem, że działania projektu zostaną zlokalizowane na obszarze kwalifikowanym.
7. Wniosek jest zgodny z celami, priorytetami i działaniami Programu Sąsiedztwa oraz Uzupelnieniem Programu;
8. Wydatki są kwalifikowane;
9. Lokalizacja projektu jest kwalifikowana;
10. Czas trwania projektu nie przekracza dozwolonych ram czasowych;
11. Współfinansowanie, o które wnioskowano, nie przekracza progu 75% kosztów kwalifikowanych dla przedsięwzięć, realizowanych po wewnętrznej stronie granicy UE oraz odpowiedniego dla całego projektu progu kosztów (95%-75%) dla przedsięwzięć, współfinansowanych z Tacis CBC;
12. Projekt spełnia wymagania pomocy publicznej;
13. Załączono oświadczenie Wnioskodawcy, stwierdzające, że wnioskodawca nie ubiegał się o finansowanie swojego projektu w ramach innych programów finansowanych przez UE;

14. Projekt jest gotowy do wdrożenia zgodnie z załączonym harmonogramem.

Jeśli WST stwierdzi błędy formalne, wnioskodawcy będą każdorazowo powiadamiani o tym fakcie pisemnie; wyznaczony też będzie dodatkowy okres czasu na dokonanie poprawek. Tylko te projekty, które spełniają kryteria formalne, zostaną poddane ocenie technicznej.

Procedury dla projektów współfinansowanych z EFRR

Po pozytywnej ocenie formalnej wniosku Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) przekazuje wniosek grupie ekspertów w celu dokonania oceny technicznej. Grupa ta będzie się składać z ekspertów pochodzących z regionów znajdujących się na obszarze kwalifikowalnym. Regulamin tej grupy oraz procedury jej działań będą załączone w Podręczniku procedur WST.

WST wysyła kopie wniosków do odpowiednich RPK. RPK jest odpowiedzialny za przekazanie tych kopii ekspertowi (ekspertom) zewnętrznemu. Eksperti mają 10 dni roboczych na sporządzenie wersji roboczej oceny technicznej wniosków.

Następnie WST organizuje spotkanie grupy ekspertów, w celu dokonania oceny projektu pod względem technicznym. W trakcie oceny wniosek jest punktowany.

Do przeprowadzania oceny technicznej stosowany jest specjalny ujednolicony arkusz oceny technicznej. Oceniający analizują szczegółowo aspekty techniczne oraz *meritum* projektu i przyznają punkty za wpływ transgraniczny, wykonalność i długofalowość projektu. Jeden projekt może uzyskać maksymalnie 100 punktów.

Tylko wniosek, który zdobędzie 65 punktów lub więcej, będzie rekomendowany Komitetowi Sterującemu do wyboru.

Procedura dla projektów współfinansowanych z Tacis CBC

Po pierwszym sprawdzeniu formalnym wniosku, Wspólny Sekretariat Techniczny przedkłada jego kopię Jednostce Kontraktującej (Delegacja Komisji Europejskiej na Ukrainie, Mołdawii i Białorusi w Kijowie). Jednostka Kontraktująca przekazuje WST uwagi dotyczące propozycji projektu tak szybko, jak to możliwe.

5.3.2 Ocena techniczna

Propozycje projektów są oceniane przez WST, przy wsparciu ekspertów zewnętrznych. Kryteria technicznej oceny wniosków są następujące:

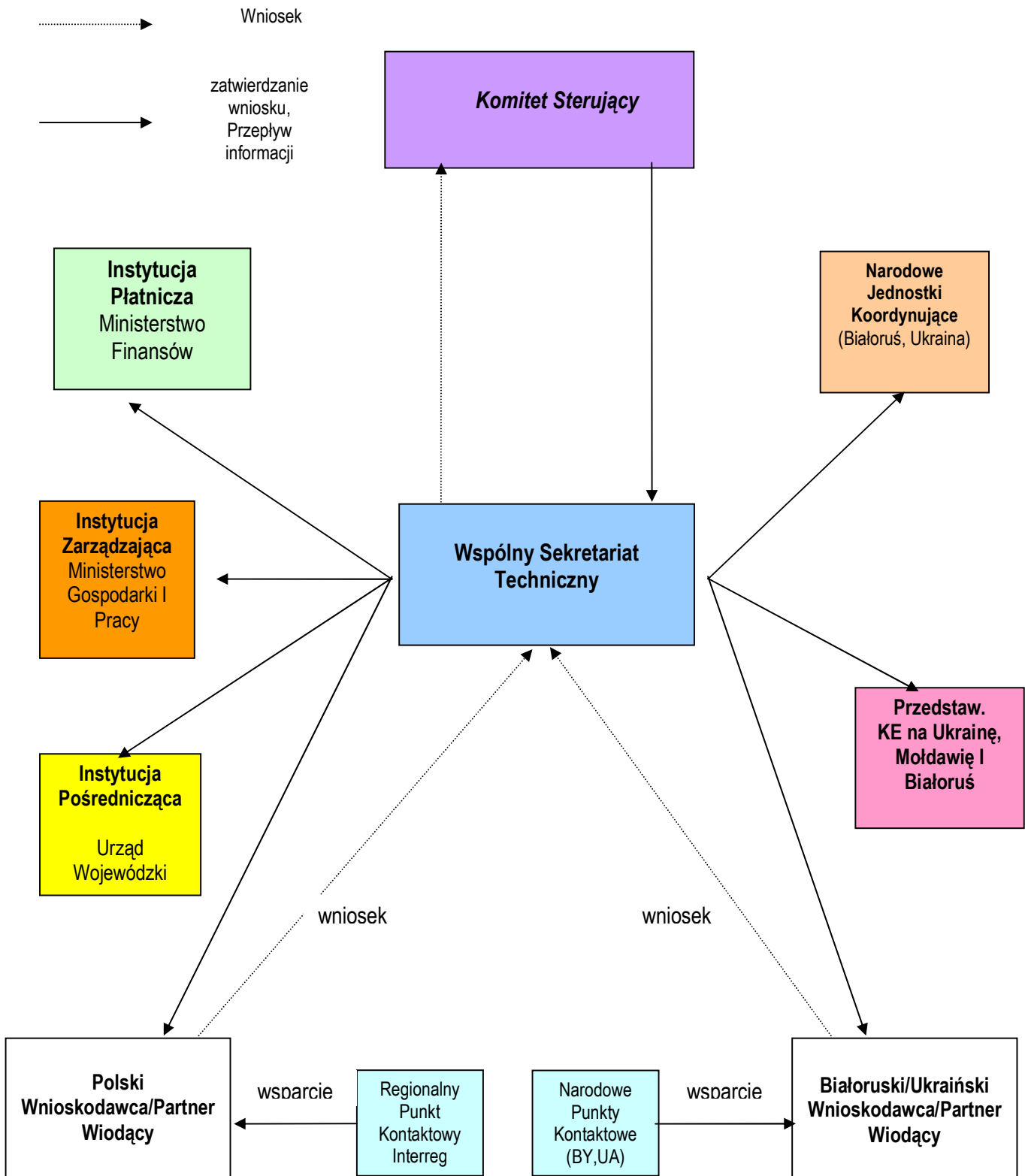
		Maksymalna liczba punktów	
I	WPŁYW PROJEKTU		
	1	Wpływ transgraniczny i poziom partnerstwa	35
	2	Wpływ regionalny	10
	3	Wpływ dodatkowy	5
Razem		50	
II	WYKONALNOŚĆ PROJEKTU (w przypadku projektów inwestycyjnych powinno się przeanalizować studium wykonalności projektu)		
	1	Jakość i logika projektu (łącznie z wskaźnikami osiągnięć oraz harmonogramem wdrożenia przedsięwzięcia)	15
	2	Możliwości zarządzania projektem przez Wnioskodawcę oraz jego możliwości finansowe	15
	3	Budżet (do jakiego stopnia proponowane wydatki są konieczne do wdrożenia projektu i czy są adekwatne do cen rynkowych?)	10
Razem		40	
	TRWAŁOŚĆ PROJEKTU		
	1	Trwałość instytucjonalna	5
	2	Trwałość finansowa	5

Razem		10
RAZEM	100	

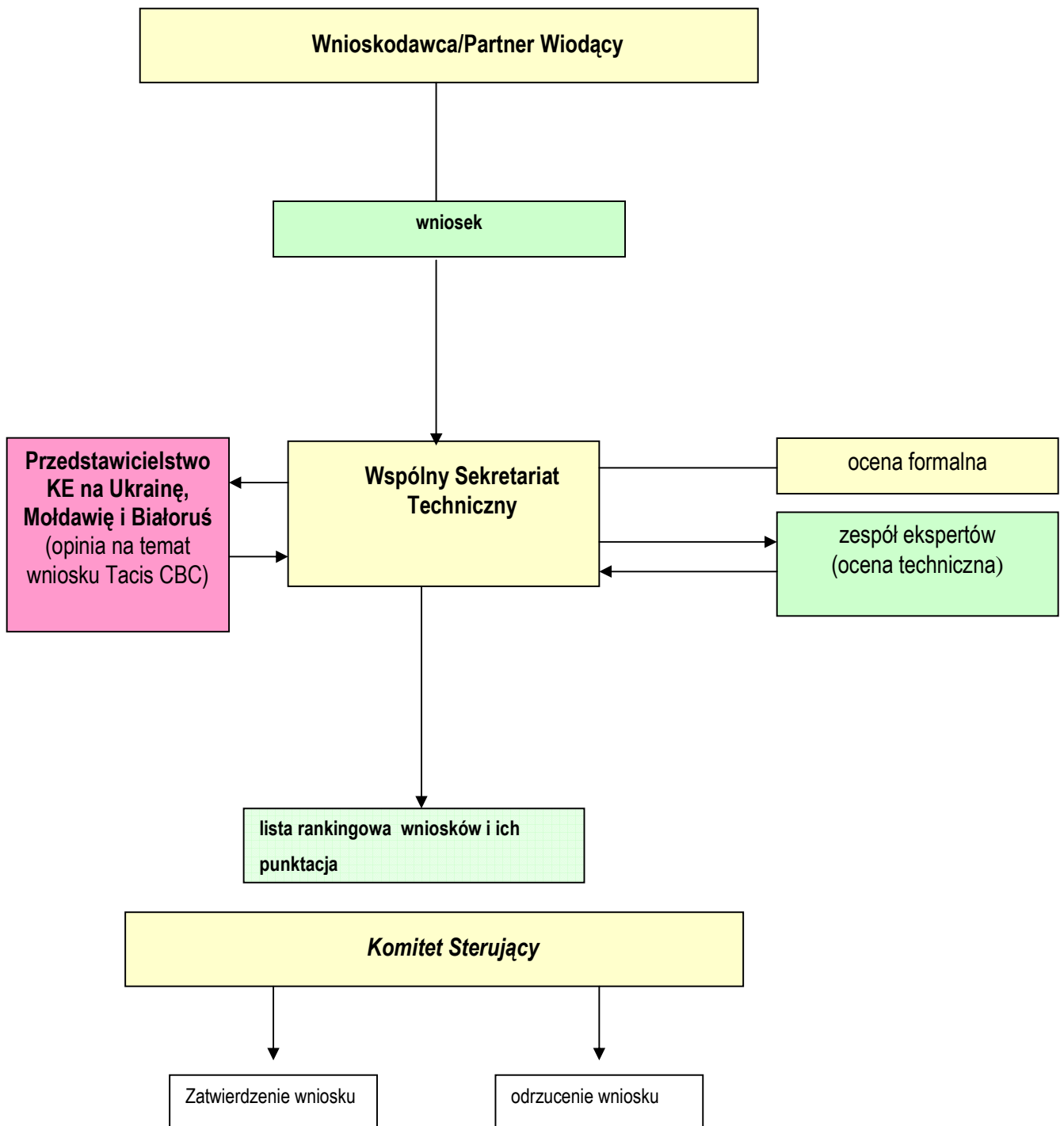
5.4 Wybór i zatwierdzanie projektów

Wszystkie wnioski, które spełniają kryteria formalne oraz przeszły proces oceny technicznej, są przedstawiane – wraz z tą oceną oraz ekspercką techniczną oceną projektów, współfinansowanych z EFRR oraz opinią Delegacji WE o projektach finansowanych przez Tacis CBC – Komitetowi Sterującemu (KS). KS podejmuje ostateczne decyzje co do przyznawania finansowania, biorąc pod uwagę rekomendacje WST. Posiedzenia KS są organizowane przez WST przy współpracy Instytucji Zarządzającej Programem. Posiedzenia Komitetu Sterującego będą się odbywały przynajmniej dwa razy do roku.

Wniosek i procedura zatwierdzania

Procedura wyboru projektów

Rozdział 6

Działanie 2.2 Wsparcie Inicjatyw Społeczności lokalnych

6.1 Tło, cel i uzasadnienie wdrożenia

Głównym celem Działania 2.2 Programu Sąsiedztwa jest stworzenie nowych oraz wsparcie istniejących polsko-białoruskich oraz polsko-ukraińskich sieci współpracy transgranicznej organizacji lokalnych i regionalnych w dziedzinach społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, gospodarczej i turystycznej. Służy to wspieraniu bezpośrednich kontaktów pomiędzy mieszkańcami obszarów przygranicznych i kładzie podwaliny pod przygotowanie projektów o większej skali. Biorąc pod uwagę dużą liczbę przewidywanych mikroprojektów, stworzenie takiego funduszu ma ułatwić działanie Programu Sąsiedztwa poprzez stworzenie elastycznych struktur i zaoferowanie szybkiego procesu podejmowania decyzji. Wsparcie mikroprojektów jako część Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina, działa w ramach zakresu Priorytetu 2., *Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej Działania 2.2 Wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych.*

Po stronie polskiej Wsparcie mikroprojektów zastąpi Fundusz Małych Projektów, który działał dotąd w ramach programu Phare Program Zintegrowana Polska Granica Wschodnia od roku 2000, i będzie się opierał na doświadczeniach Funduszu i jego istniejących strukturach.

Dla beneficjentów EFRR (po stronie polskiej): Fundusz mikroprojektów jest zarządzany przez cztery Euroregiony: Karpacki (współpraca pomiędzy Polską a Ukrainą), Bug (współpraca pomiędzy Polską, Ukrainą i Białorusią), Puszcza Białowieska i Niemen (współpraca pomiędzy Polską a Białorusią).

Te instytucje są odpowiedzialne za: szkolenia wnioskodawców, zbieranie projektów, ocenę formalną i techniczną, monitorowanie wdrażania projektu, weryfikowanie dokumentów księgowych, zbieranie i przekazywanie informacji odnośnie wdrażania projektu do Instytucji Pośredniczących. Niektóre z wydatków przeznaczone na działania zarządzające będą pokryte z budżetu Pomocy Technicznej.

Dla beneficjentów Tacis lub łącznie EFRR i Tacis procedura zarządzania Wsparciem Mikroprojektów jest analogiczna do procedury zarządzania programem Tacis CBC dla Priorytetu 1 i działania 2.1.

Wytyczne dla beneficjentów działania 2.2 zostaną przygotowane przez WST we współpracy z Euroregionami oraz opublikowane na stronie internetowej Programu.

6.2 Warunki przyznania wsparcia

W celu uzyskania wsparcia, projekty muszą spełniać następujące warunki:

- Wspierane będą tylko te projekty, które przyczyniają się do transgranicznej polsko-białoruskiej oraz polsko-ukraińskiej współpracy;
- Lista kwalifikowalnych beneficjentów została określona w Rozdziale 2 Uzupelnienia Programu;
- Wnioskodawca musi znajdować się na obszarze kwalifikowanym, zgodnie z ustaleniami UP; tylko w *należycie uzasadnionych przypadkach wnioskodawca spoza obszaru kwalifikowanego może uzyskać wsparcie, pod warunkiem, że działania projektu zostaną zlokalizowane na obszarze kwalifikowanym;*
- Kwalifikowany projekt musi mieć charakter partnerski, tzn. Partner Wiodący/Wnioskodawca) wskaże partnera po drugiej stronie granicy, który będzie uczestniczył we wdrażaniu projektu.
- Partnerzy wnioskodawców (zagraniczni i krajowi) muszą spełniać te same kryteria, które spełniają wnioskodawcy;
- Czas trwania projektu nie przekracza 12 miesięcy (dla mikroprojektów, współfinansowanych z EFRR);
- Czas trwania projektu nie przekracza 24 miesięcy (dla projektów, współfinansowanych z Tacis CBC);
- Maksymalna kwota wsparcia wynosi 50.000 EURO (dla mikroprojektów, współfinansowanych z EFRR);
- Maksymalna kwota wsparcia wynosi 300.000 EURO (dla mikroprojektów, współfinansowanych z Tacis CBC);
- Minimalny wkład własny beneficjenta w projekcie, współfinansowanym z EFRR wynosi 25% kwalifikowanych kosztów projektu (będzie możliwe współfinansowanie 10 % wkładu własnego beneficjenta z budżetu państwowego);
- Minimalny wkład własny beneficjenta w projekcie, współfinansowanym z Tacis CBC wynosi 10 % kwalifikowanych kosztów projektu;

- Przedsięwzięcia rozpoczęte jako część projektu powinny mieć miejsce na obszarze kwalifikowanym, zgodnie z ustaleniami PS;
- Projekt, który jest wspierany w ramach innego programu UE nie będzie kwalifikował się do finansowania z działania 2.2 PS.

6.3 Kwalifikowane sfery działania:

Mikroprojekt będzie wspierał projekty w następujących sferach:

- Demokracja lokalna (np. wizyty samorządowców, wymiana doświadczeń);
- Rozwój gospodarczy (np. seminaria dotyczące małych i średnich firm, przedsięwzięcia promocyjne, kiermasze handlowe, informatory biznesowe, centra wspierania biznesu, konferencje);
- Turystyka (np. studia, plany, mapy, publikacje, budowanie centrów informacyjnych);
- Kultura i edukacja (np. programy wymiany kulturalnej pomiędzy społecznościami lokalnymi po obu stronach granicy, spotkania i studenckie programy wymiany, imprezy związane ze sztuką i folklorem, konferencje i seminaria);
- Ochrona środowiska (przygotowywanie studiów, oceny ryzyka i problemów, seminariów poświęconych ochronie środowiska, działań budujących świadomość społeczną odnośnie istniejących problemów związanych ze stanem środowiska naturalnego);
- Ochrona zdrowia (np. kursy szkoleniowe dla ratowników wodnych, wspólne korzystanie z zasobów i infrastruktury o charakterze przygranicznym);
- Bezpieczeństwo granic (np. seminaria, projekty poświęcone przeciwdziałaniu przemytowi towarów, itp.).

6.4 Procedura składania, oceny i wyboru projektów

Po polskiej stronie granicy, każdy z czterech Euroregionów przedłoży WST projekt 'parasolowy' dotyczący Wsparcia Mikroprojektów. Zostanie on oceniony – podobnie jak inne projekty – przez Komitet Sterujący. Po zatwierdzeniu Euroregiony będą odpowiedzialne za wdrożenie działania 2.2.

WST jest odpowiedzialny za otrzymanie i formalną ocenę projektów, współfinansowanych z programu Tacis CBC.

6.4.1 Składanie wniosków

Po stronie polskiej, formularz wniosku jest dostępny w biurach następujących Euroregionów: Karpackiego Polskiego, Bugu, Puszczy Białowieskiej, Niemna oraz na ich stronach internetowych i na serwisie WST.

Zastosowany zostanie ciągły system składania wniosków – projekty mogą być przedkładane stale, tzn. nie będzie terminu ostatecznego składania wniosków (biorąc pod uwagę czas trwania programu i dostępne fundusze). Wnioski powinny być wypełniane w języku polskim (ze streszczeniem po rosyjsku) w formie jednego oryginału i dwóch kopii, wypełnionych drukowanymi literami, wraz z wersją elektroniczną. Projekty mają być składane w biurach wyżej wymienionych Euroregionów.

Po stronie białoruskiej i ukraińskiej, formularz wniosku jest dostępny na stronach internetowych WST, w Narodowych Punktach Informacyjnych oraz Narodowych Jednostkach Koordynujących Tacis. Wnioski powinny być wypełnione w języku polskim/rosyjskim, w zależności od siedziby Wnioskodawcy (wraz ze streszczeniem po angielsku/polsku lub rosyjsku) w formie jednego oryginału i dwóch kopii, wypełnionych drukowanymi literami.

Wspólny Sekretariat Techniczny, zgodnie z procedurami Tacis oraz we współpracy z Jednostką Kontraktującą, oficjalnie publikuje ogłoszenie o naborze wniosków na stronach internetowych, jak również w białoruskiej i ukraińskiej prasie lokalnej.

Euroregiony po wewnętrznej stronie granicy UE oraz Biura Terenowe WST po stronie zewnętrznej organizują szkolenia dla wnioskodawców (przynajmniej dwa razy do roku każdy). WST pomaga w organizowaniu szkoleń. WST będzie odpowiedzialny za odpowiadanie na pytania od potencjalnych beneficjentów.

6.4.2 Ocena formalna

Po stronie polskiej, po zaakceptowaniu wniosku, wniosek taki jest rejestrowany w biurze Euroregionu i sprawdzany pod względem zgodności z wymogami formalnymi.

Białoruskie i ukraińskie wnioski do działania 2.2 są rejestrowane przez Wspólny Sekretariat Techniczny i sprawdzane pod względem zgodności z wymogami formalnymi. (To oznacza, że WST sprawdza wszystkie załączniki do wniosku i wszystkie kryteria formalne). Następnie WST przedstawi kopię

wniosku Jednostce Kontraktującej (Delegacja Komisji Europejskiej na Ukrainę, Mołdawię, Białoruś w Kijowie), celem sporządzenia opinii. Jednostka Kontraktująca przekazuje Sekretariatowi uwagi do projektu, najszybciej, ja to możliwe.

Kryteria administracyjne:

1. Wniosek jest wypełniany po polsku (streszczenie w języku rosyjskim) – w formie 1 oryginału i 2 kopii (tylko dla projektów współfinansowanych z EFRR).
2. Wniosek jest wypełniany po rosyjsku w formie jednego oryginału i 2 kopii. Najważniejsze dane dotyczące projektu są dostępne w wersji angielskiej i polskiej, po wypełnieniu specjalnego załącznika (tylko dla projektów współfinansowanych z Tacis CBC).
3. Wniosek jest kompletny.
4. Wniosek jest podpisany przez wnioskodawcę.
5. Wniosek jest wypełniony drukowanymi literami.
6. Oświadczenie partnera zagranicznego jest należyście podpisane.
7. Statut (*jeśli jest to wymagane*) jest załączony.
8. Kwalifikowany wnioskodawca.
9. Kwalifikowany partner zagraniczny.
10. Kwalifikowane koszty.
11. Kwalifikowana lokalizacja projektu.
12. Czas trwania projektu nie przekracza dopuszczalnego terminu ostatecznego.
13. Kwota wsparcia przyznanego z EFRR nie przekracza 50.000 EURO, zaś wsparcie z Tacis CBC nie przekracza 300 000 EURO.
14. Kwota wsparcia, o które ubiega się wnioskodawca, nie przekracza 75% kosztów kwalifikowanych projektu, współfinansowanego ze środków EFRR lub 90 % dla przedsięwzięć, współfinansowanych ze środków Tacis CBC.

Po stronie polskiej, w przypadku gdy w biurze Euroregionów zostaną stwierdzone jakiegokolwiek błędy formalne, Euroregion powiadomi o tym fakcie wnioskodawców pisemnie. Procedura ta obowiązuje dla Wspólnego Sekretariatu Technicznego w przypadku projektów współfinansowanych przez Tacis.

W takich przypadkach wnioskodawca musi skorygować projekt w ciągu 10 dni roboczych, licząc od daty otrzymania zawiadomienia. Tylko te projekty, które spełniają wymogi formalne, mogą zostać poddane ocenie technicznej.

6.4.3 Ocena techniczna

Po stronie polskiej odpowiednie Euroregiony oceniają mikroprojekty współfinansowane TYLKO z EFRR.

Ocena techniczna:

Główne kryteria oceny technicznej wniosków są następujące:

- wpływ transgraniczny,
- rola partnera zagranicznego w projekcie,
- metodologia działań (łącznie z wskaźnikami osiągnięć celów i produktów),
- trwały wpływ projektów,
- efektywność kosztów względem korzyści,
- możliwości beneficjenta odnośnie do zarządzania projektem
- wysoka wartość dodana: innowacyjne podejście, dobre praktyki , itp.,
- równe szanse dla kobiet i mężczyzn.

Projekty są oceniane w sposób, który przydziela punkty za poszczególne kategorie (maksymalna liczba punktów – 100). Projekty, którym nie uda się zdobyć przynajmniej 65 punktów, nie będą rekomendowane do zatwierdzenia.

Dla projektów, współfinansowanych ze środków Tacis CBC: patrz rozdział 5.3.2

6.5. Wybór i zatwierdzanie mikroprojektów

Projekty spełniające wymogi formalne oraz ocenione pod względem technicznym poddane zostaną pod debatę Podkomitetu Sterującego. Podkomitet składa się z przedstawicieli Polski, Ukrainy i Białorusi (regulamin Wspólnego Podkomitetu Sterującego są zatwierdzane przez Komitet Monitorujący). Wspólny Podkomitet Sterujący podejmie ostateczną decyzję dotyczącą przyznania wsparcia oraz kwoty dotacji, biorąc pod uwagę rekomendacje Euroregionów.

Po stronie polskiej Euroregion informuje wszystkich beneficjentów o wynikach posiedzenia Wspólnego Podkomitetu Sterującego. W przypadkach projektów z zewnętrznej strony granicy UE, WST powiadamia wnioskodawców o decyzji Wspólnego Podkomitetu Sterującego w ciągu 10 dni od jego posiedzenia.

Dla wniosków, współfinansowanych ze środków Tacis CBC: patrz rozdział 5.4

6.6. Realizacja kontraktów, wdrożenie projektu i sporządzanie raportów

Projekt, w części współfinansowanej ze środków Tacis CBC, może zostać rozpoczęty tylko po podpisaniu umowy o dofinansowanie. Zatem za datę rozpoczęcia projektu należy uznać dzień podpisania umowy.

Projekt powinien być wdrażany przez wnioskodawcę zgodnie z ustaleniami umowy o dofinansowanie i zatwierdzonym wnioskiem.

Wnioskodawca sfinansuje samodzielnie wszystkie koszty związane z projektem.

Beneficjenci EFRR po stronie polskiej: po skompletowaniu projektu, wnioskodawca przedkłada raporty o realizacji projektu do Euroregionu. Raport końcowy dotyczący wypełnionych działań, jak również żądanie wypłaty, łącznie z raportem finansowym wraz z dokumentacją i dowodami płatności, tworzyć będzie integralną część takiego raportu przedstawionego Euroregionowi.

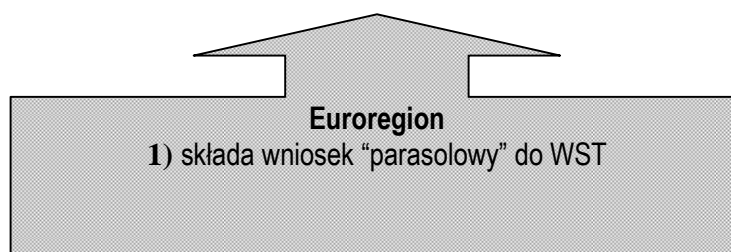
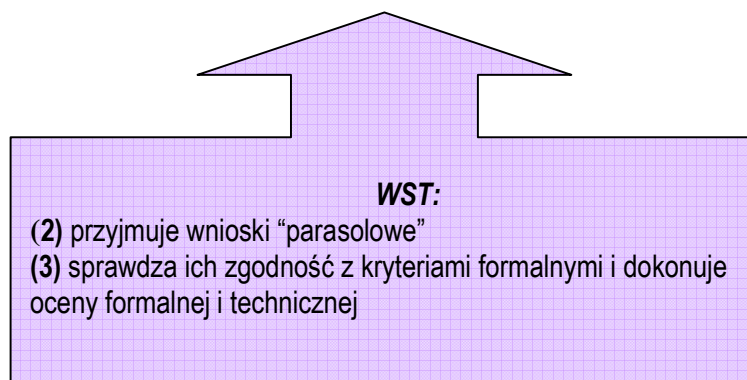
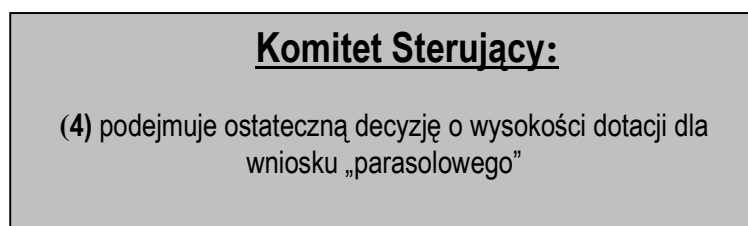
Euroregion podpisuje kontrakt dotyczący wdrożenia projektów z beneficjentami, na podstawie finansowej (ramowej) umowy z Instytucją Pośredniczącą. Euroregion monitoruje wdrażanie projektów i sprawdza rozliczanie rachunków. Raport końcowy dotyczący poprawnie rozliczonego projektu jest przekazywany do Instytucji Pośredniczącej wraz z wnioskiem o płatność. Euroregion przygotowuje także raporty roczne dotyczące wykorzystania finansowania w ramach działania 2.2 na swoim obszarze oraz

merytoryczną ocenę osiągnięcia celów działania. Raporty zostaną przekazane WST, w celu stworzenia ogólnego raportu dotyczącego wdrożenia Działania 2.2 Programu Sąsiedztwa.

Dla beneficjentów Tacis: Instytucja Kontraktująca (IK) podpisuje kontrakt na wdrożenie projektu z beneficjentami końcowymi. Kontrakt powinien zostać podpisany w ciągu 3 miesięcy od decyzji Komitetu Sterującego. IK odpowiada za weryfikację i walidację płatności.

Wszyscy beneficjenci przygotowują raporty roczne i końcowe oraz przedkładają je IK i WST, gdzie są one sumowane i przedstawiane w raportach monitoringowych.

Procedura składania, oceny i wyboru wniosku „parasolowego” na dofinansowanie mikroprojektów z EFRR

Procedura składania, oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie mikroprojektów ze środków EFRR

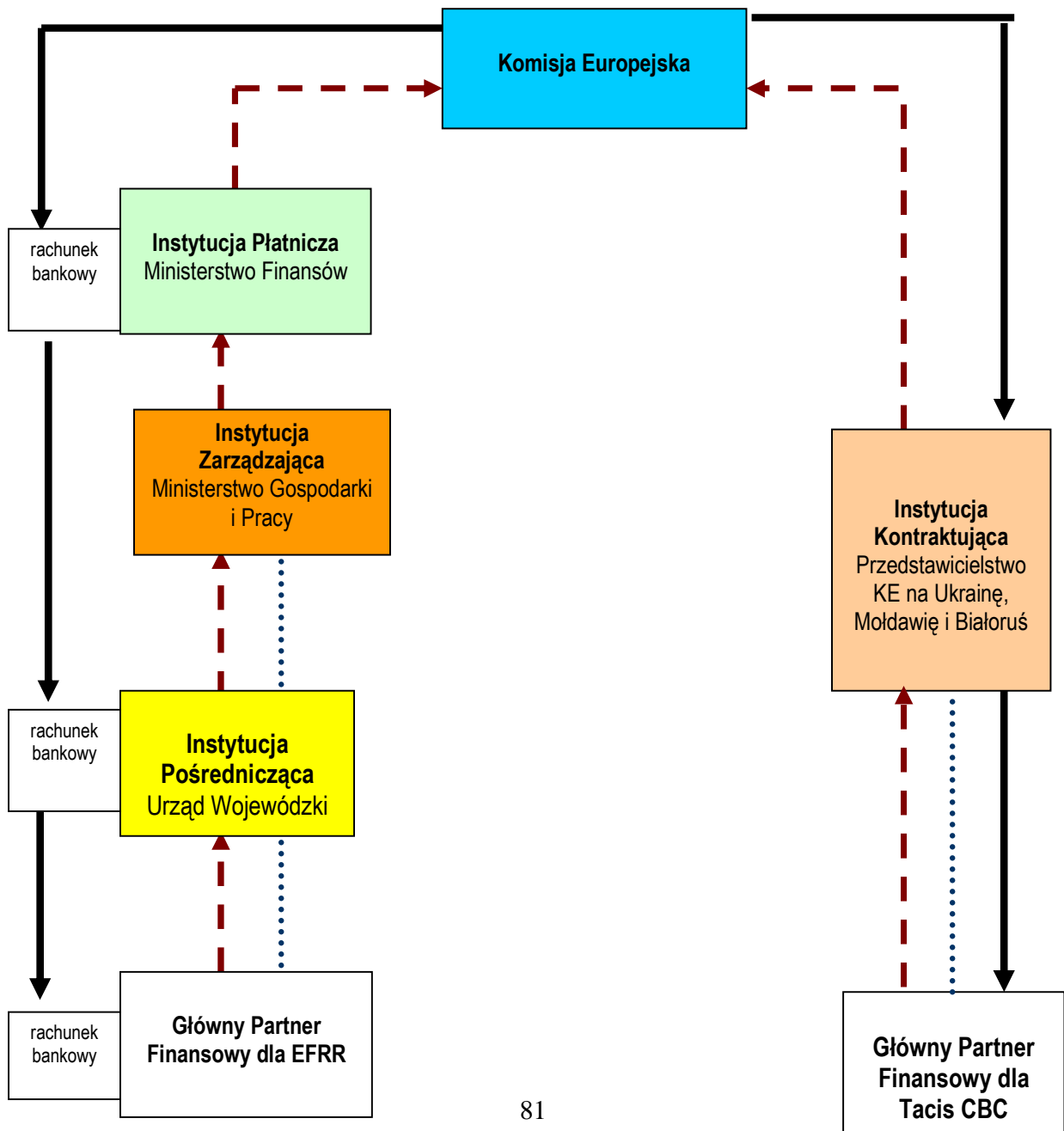
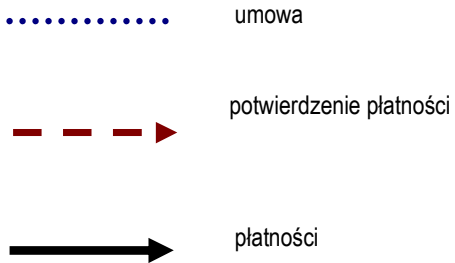
(3) Wspólny Podkomitet Sterujący:
podejmuje ostateczną decyzję o dofinansowaniu mikroprojektu

biuro Euroregionu:
(1) przyjmuje i rejestruje wnioski o dofinansowanie mikroprojektów
(2) jest odpowiedzialne za ich ocenę formalną i techniczną

Wnioskodawca dla mikroprojektu
Składa wniosek do biura właściwego euroregionu

Rozdział 7

Płatności

Rozdział 8

Zasady monitorowania i oceny, zarządzanie finansami

Monitorowanie Programu będzie przeprowadzane przez Komitet Monitorujący we współpracy z Instytucją Zarządzającą (IZ).

IZ dla PS deleguje niektóre z zadań monitorowania i kontroli, dotyczące wdrożenia PS w Polsce, do Instytucji Pośredniczących (IP) – Urzędów Wojewódzkich w województwie podlaskim, mazowieckim, lubelskim i podkarpackim.

IP jest odpowiedzialna za:

- podpisanie w imieniu Ministerstwa Gospodarki i Pracy, działającego jako IZ, kontraktów z beneficjentami w Polsce, zgodnie z umową zawartą pomiędzy IZ i Instytucją Pośredniczącą,
- udział w posiedzeniach Komitetu Monitorującego oraz Komitetu Sterującego,
- sporządzanie kwartalnych, rocznych i końcowych raportów dotyczących współfinansowania EFRR w województwach podlaskim, mazowieckim, lubelskim i podkarpackim, w oparciu o raporty dostarczone przez beneficjentów, a dotyczące wdrażania projektów, oraz przesyłanie ich do IZ,
- zapisywanie danych związanych z projektem w komputerowym systemie monitorowania.

Zarządzanie finansami:

Zarządzanie finansami oraz system kontroli pomocy przyznanej w ramach Funduszy Strukturalnych jest zgodne z wymogami ustalonymi w Rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1260/1999z dnia 21 czerwca 1999 r. (w dalszej części zwanym Rozporządzeniem Ogólnym) oraz Rozporządzeniami Komisji (WE) Nr 438/2001 i Nr 448/2001 z dnia 2 marca 2001 r..

Fundusze EFRR są umieszczane na „rachunku EFRR” otwartym przez Ministra Finansów w Narodowym Banku Polskim (NBP). Fundusze są następnie przelewane na „rachunek programu” otwarty w NBP i zarządzany przez Ministerstwo Finansów – Instytucję Płatniczą (IPł). Czas przeprowadzania transakcji na tych rachunkach będzie ograniczony do niezbędnego minimum. Oprocentowanie rachunku będzie wykorzystywane w procesie na odpowiednie potrzeby operacyjne programu.

Refundacja zweryfikowanych kwalifikowanych wydatków, wypłacana podczas wdrażania projektów, po stronie polskiej dokonywana jest w złotych polskich.

IP jest odpowiedzialna za:

- zapewnianie poprawności operacji finansowych z uwagi na programy wdrażanych w czterech województwach, poprzez wprowadzanie systemu zarządzania i kontroli (zarządzanie finansami musi być zgodne z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Gospodarki i Pracy i działać w odpowiedzi na obserwacje i żądania odnośnie stosowania działań korygujących),
- weryfikacja i potwierdzanie dla IZ wydatków poniesionych w ramach PS,
- przedstawianie IZ wniosków o refundacji EFRR,
- weryfikacja wykorzystania funduszy EFRR w ramach odpowiednich działań PS w województwie, łącznie z kontrolą realizacji projektu na miejscu,
- dostarczanie informacji dotyczących wykrytych nieprawidłowości Instytucji Płatniczej (IP); sporządzanie rocznych raportów o nieprawidłowościach,
- prognozowanie wydatków (wypłat) rocznych dla EFRR w ramach PS oraz dostarczanie tych prognoz do IZ,
- przechowywanie całej dokumentacji odnoszącej się do projektów wdrożonych w ramach PS przez przynajmniej 7 lat po płatności końcowej przez Komisję Europejską w odniesieniu do wszelkiej pomocy w ramach PS.

Monitorowanie projektów wdrożonych w ramach PS

Na podstawie Artykułu 34 Rozporządzenia Ogólnego, monitorowanie zawiera zarówno monitorowanie materialne, jak i monitorowanie wskaźników finansowych, jako funkcję zarządzania finansowego projektami i programami. Ocena skuteczności i wpływu wdrożonych przedsięwzięć oraz postępu ich realizacji, zarówno na podstawie zdefiniowanych wskaźników materialnych i finansowych, jak również ocena wydajności przygotowań do wdrożenia jest niezbędnym elementem systemu wdrażania Programu wymaganego przez Artykuł 42-43 Rozporządzenia Ogólnego.

IZ przeprowadza monitorowanie interwencji funduszy strukturalnych na podstawie zespołu wskaźników zdefiniowanych w PS i jego Uzupełnieniu. Wskaźniki służą do mierzenia postępów programu, priorytetów, działań i programów, jak również oceny ich skuteczności i wpływu.

Wskaźniki pokażą:

- osiągnięcie celów szczegółowych, jeśli dadzą się one policzyć, w rozbiciu na poszczególne działania i priorytety oraz stopień ich wzajemnej spójności,
- postęp osiągnięty w Programie pod względem wdrożenia, rezultatów, oraz jego wpływ na odpowiednim poziomie (działania lub priorytetu),
- plan finansowania,
- wpływ projektów na realizację polityk horyzontalnych.

Wspólny Sekretariat Techniczny gromadzi odpowiednie dane w trakcie wdrażania Programu Sąsiedztwa.

Institucje zaangażowane w proces przepływów EFRR na wszystkich poziomach zarządzania Programem powinny stosować ujednolicone zasady monitorowania, zarówno w monitorowaniu materialnym jak i finansowym, ograniczone do konkretnych wskaźników oraz bieżących informacji i raportów w uzgodnionym formacie.

Roczne i końcowe raporty monitoringowe

Zgodnie z Artykułem 37 Rozporządzenia Ogólnego, IZ przedłoży Komisji roczny raport z wdrażania Programu do 30 czerwca każdego roku następującego po pełnym roku kalendarzowym wdrożenia. Pierwszy raport roczny zostanie przedstawiony do 30 czerwca 2005. Raport końcowy zostanie przedstawiony do 30 czerwca 2009.

Raporty roczne i końcowe zostaną przygotowane przez WST na podstawie raportów Instytucji Pośredniczących po stronie polskiej oraz zatwierdzone przez Instytucję Zarządzającą. Formalnie, IZ jest odpowiedzialna tylko za wykorzystanie EFRR, monitorowanie wykorzystania finansowania Tacis będzie przeprowadzone przez Instytucję Kontraktującą (Przedstawicielstwo KE w Kijowie). Zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards* zostaną podjęte wszelkie starania, by przygotować wspólny raport obejmujący wykorzystanie finansowania wewnętrznego (EFRR) oraz zewnętrznego (Tacis).

Dla projektów sporządzi się raport o wykorzystaniu finansowania wewnętrznego i zewnętrznego, co więcej, Jednostka Kontraktująca dostarczy WST dane pochodzące z monitorowania projektów współfinansowanych z Tacis.

Raporty roczne i końcowe, dotyczące wdrożenia Programu zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący, zanim zostaną one przesłane do Komisji.

Rozdział 9

Skomputeryzowana wymiana danych

Zgodnie z Artykułem 34 Rozporządzenia Ogólnego, IZ będzie odpowiedzialna za stworzenie systemu, którego zadaniem będzie gromadzenie wiarygodnych statystycznych i finansowych danych dotyczących wdrożenia PS oraz do oceny, jak również przesyłania danych do Komisji przy wykorzystaniu, gdy tylko jest to możliwe, systemu komputerowego umożliwiającego wymianę danych z Komisją.

System komputerowy dla celów monitorowania i kontroli programu jest obecnie budowany i wdrażany. System powinien zapewniać:

- odpowiednie, wydajne i przejrzyste zarządzanie zasobami finansowymi dostępnymi w ramach PS,
- monitorowanie wskaźników finansowych przedsięwzięć wdrażanych przy wsparciu funduszy strukturalnych,
- monitorowanie materialnych efektów wdrożonych projektów.

Raporty monitorujące przygotowane przez beneficjentów będą gromadzone i przechowywane w formie elektronicznej we wspomnianym systemie. Dane te zostaną połączone i uzupełnione na wyższym szczeblu wdrażania programu. Na takiej podstawie system stworzy pliki danych, które spełniają wymogi interfejsu plikowego wspólnej bazy danych Funduszy Strukturalnych.

Rozdział 10

Strategia informacji i promocji

Rozpowszechnianie informacji o pomocy zapewnianej w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina

Zgodnie z przepisami Art. 18 i 46 Rozporządzenia Ogólnego oraz Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1159/2000, z dnia 30 maja 2000 r., oczekuje się, że Państwa Członkowskie UE będą szeroko rozpowszechniały informacje o wsparciu z Funduszy Strukturalnych.

Działania informacyjne i promocyjne w odniesieniu do pomocy udzielonej w ramach programu po stronach polskiej, białoruskiej i ukraińskiej przedstawione są w postaci **planu działania**, sformułowanego zgodnie z Art. 18 Rozporządzenia Ogólnego. Plan działania składa się z :

- 1) celów działania;
- 2) grup, do których adresowane są działania;
- 3) instytucji odpowiedzialnych za wdrożenie takich działań;
- 4) indykatywnego budżetu;
- 5) strategii i założeń dotyczących przewidywanych efektów poszczególnych działań informacyjnych;

Ad 1) Celem informacji i promocji w odniesieniu do pomocy udzielanej w ramach Programu Sąsiedztwa **jest wzrost świadomości społecznej oraz dostępności, transparentności Programu Sąsiedztwa (PS)**, jak również zachęcanie potencjalnych beneficjentów do aktywnego w nim udziału. Szczegóły celów, produktów i działań zostaną przedstawione poniżej.

Ad 2) Odbiorcami działań informacyjnych i promocyjnych odnoszących się do pomocy udzielanej w ramach programu są potencjalni beneficjenci PS, zgodnie z ustaleniami Programu i Uzupełnienia Programu (zobacz Rozdział 2 i szczegółowa lista beneficjentów w ramach opisu działań).

Ad 3) **Instytucja Zarządzająca (IZ)** oraz Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) będą odpowiedzialne za informowanie beneficjentów o możliwościach uzyskania wsparcia oraz za promowanie całego programu i jego wyników. Pod tym względem IZ jest wspierana przez Regionalne Punkty Kontaktowe INTERREG (RPK) ulokowane po stronie polskiej, w Urzędach Marszałkowskich w województwie podkarpackim,

lubelskim, mazowieckim i podlaskim – jak również przez Narodowe Punkty Informacyjne (NPI), odgrywające rolę oddziałów terenowych WST po stronie ukraińskiej i białoruskiej. Dodatkowo, po stronie polskiej następujące **Euroregiony**: Karpacki Polski, Bug, Puszcza Białowieska, Niemen będą zaangażowane w politykę informacyjną dotyczącą działania 2.2.

WST jest odpowiedzialny za dostarczenie informacji i promowanie programu. IZ poinformuje Komisję Europejską o osobach w WST, które będą odpowiedzialne za informację i promocję.

W instytucjach zarządzających zostanie wybrana osoba (bądź osoby) odpowiedzialne za zebranie i przetworzenie informacji dotyczących możliwości uzyskania wsparcia z programu, jak również informacji dotyczące projektów, które zostały już ukończone. WST umieści te informacje na stronie internetowej, aktualizowanej regularnie

WST, we współpracy z RPK, zorganizuje szkolenia i warsztaty dla potencjalnych beneficjentów przynajmniej dwa razy do roku (szkolenia dotyczące mikroprojektów będą organizowane przez Euroregiony).

Dwa razy w roku WST opublikuje informacje w prasie, dotyczące możliwości składania wniosków w ramach programu. WST będzie odpowiedzialne za produkowanie broszur, ulotek i biuletynów elektronicznych. Rozpowszechnianie broszur i ulotek będzie wspierane przez RPK po stronie polskiej, oraz przez oddziały terenowe WST po stronie białoruskiej i ukraińskiej, jak również przez WST; biuletyny elektroniczne będą przesyłane przez WST do prenumeratorów.

Wspólny Sekretariat Techniczny zapewni w szczególności:

- publikację pełnej informacji dotyczącej programu na swojej stronie internetowej, obieg dokumentów oraz ich udostępnianie osobom, które o nie poproszą,
- publikację zwięzłych informacji dotyczących programu w broszurach i ulotkach
- przygotowywanie rocznych i końcowych raportów dla Komisji Europejskiej oraz półrocznych raportów programu dla IZ (Ministerstwo Gospodarki i Pracy) oraz IP (Ministerstwo Finansów).
- wdrażanie działań informacyjnych dotyczących zarządzania, monitorowania i oceny programu.

Komitet Monitorujący sprawdzi i zatwierdzi roczne i końcowe raporty dotyczące udzielanej pomocy zanim wyśle je do Komisji Europejskiej. Raporty te powinny zawierać informacje o działaniach podjętych przez IZ i

Komitet Monitorujący w celu zapewnienia jakości i wydajności wdrożonych przedsięwzięć, służących promowaniu Programu Sąsiedztwa.

Ad 4) Fundusze przeznaczone na działania informacyjne i promocyjne wchodzą w zakres planu finansowego w Programie Sąsiedztwa oraz Uzupelnieniu Programu w ramach Pomocy Technicznej (fundusze przeznaczone na przygotowanie, monitorowanie i ocenę pomocy) stosownie do Rozporządzenia Ogólnego.

Ad 5) **Strategia i założenia dotyczące przewidywanych efektów poszczególnych działań informacyjnych** zostały przedstawione poniżej w formie wskaźników osiągnięć celów i produktów.

Cel strategiczny:

Wzrost świadomości i zapewnienie przejrzystości Programu Sąsiedztwa oraz rozpowszechnianie informacji dotyczących PS w Polsce, na Białorusi i Ukrainie, jak również zachęta do aktywnego udziału potencjalnych beneficjentów.

Cele bezpośrednie:

- 1) rozpowszechnianie informacji, skierowanych do potencjalnych beneficjentów w Polsce, na Białorusi i Ukrainie, o tym jak ubiegać się o finansowanie w ramach programu.
- 2) poprawa przejrzystości co do zasad przedsięwzięć UE oraz korzyści wynikających z wdrażania Programu Sąsiedztwa.

Wskaźniki dla celów szczegółowych:

- Przynajmniej 20.000 potencjalnych beneficjentów w Polsce, na Białorusi i Ukrainie zostanie poinformowanych o możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach programu (wskaźnik podstawowy 0), wskaźnik będzie mierzony na podstawie liczby osób uczestniczących w seminariach oraz liczby rozdanych ulotek i broszur.
- Liczba osób odwiedzających rocznie stronę poświęconą programowi wyniesie przynajmniej 3000.

Produkty:

1. Strona internetowa stworzona przez WST, zawierająca:

- informacje w dwóch językach (tj. polskim i rosyjskim) o głównych dokumentach programu: Programie Sąsiedztwa oraz Uzupełnieniu Programu,
- dane kontaktowe wszystkich organizacji zaangażowanych we wdrażanie programu, łącznie z podziałem odpowiedzialności,
- aktualne informacje o statusie wdrażania programu, listę zatwierdzonych projektów wraz z przyznaną kwotą dotacji, rozkład zbliżających się działań, wraz z datami wypełniania wniosków,
- linki do innych stron związanych z UE oraz z zagadnieniami polityki regionalnej,
- odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

2. Pakiet Aplikacyjny (w dwóch językach, polskim i rosyjskim), zawierający:

- zasady wdrażania projektów i główne informacje o programie, wraz z informacjami o możliwościach uzyskania pomocy w ramach programu,
- wytyczne dla wnioskodawców, wraz z instrukcją, jak należy wypełnić wniosek,
- formularz wniosku z niezbędnymi załącznikami.

3. Biuletyn elektroniczny w dwóch językach (tj. po polsku i rosyjsku) publikowany co pół roku. Zamówienia prenumeraty przesyła się online. WST będzie odpowiedzialny za bezpłatne przesłanie biuletynu do wszystkich zainteresowanych

4. Materiały informacyjne w dwóch językach (tj. po polsku i rosyjsku), np. broszury, ulotki, CD-ROMy dotyczące działania programu, jak również plakaty, flagi i inne produkty reklamujące UE.

5. Przynajmniej dwa razy do roku powinny zostać zorganizowane sesje szkoleniowe oraz spotkania informacyjne dla grup docelowych na wszystkich obszarach objętych programem. Szacowana liczba uczestników będzie wynosić 200 osób rocznie. W przypadku Działania 2.2 Programu Sąsiedztwa, szacowana liczba przeszkolonych potencjalnych beneficjentów wynosić będzie 400.

Przedsięwzięcia:

1. Dostarczanie opinii publicznej informacji, które zostały zebrane od wszystkich organizacji oraz beneficjentów zaangażowanych we wdrażanie programu, poprzez stronę internetową, biuletyny, etc.;
2. Współpraca z mediami we wszystkich krajach (radio, TV, prasa) z uwzględnieniem informacji dotyczących wsparcia w ramach programu, wraz z prezentacją projektów modelowych lub pilotażowych;
3. WST będzie odpowiedzialny za:
 - publikowanie przynajmniej 10.000 broszur dotyczących programu i przynajmniej 10.000 ulotek;
 - drukowanie 5.000 plakatów i naklejek z logo UE, jak również innych produktów reklamujących UE;
 - wyprodukowanie 5.000 CD-ROMów dotyczących programu;
 - przygotowanie półrocznego wydania biuletynu elektronicznego i rozsyłania go do zainteresowanych.

Beneficjenci zostaną poinformowani o rozporządzeniach odnośnie rozpowszechniania informacji o źródłach finansowania projektów. Podczas procesu monitorowania wdrażania projektów, będzie się zwracać uwagę na przestrzeganie przepisów unijnych

Rozdział 11

Procedury zmiany treści Uzupelnienia Programu

Procedury te podlegają Artykułowi 34.3 Rozporządzenia Ogólnego, który zezwala Instytucji Zarządzającej wносить poprawki do Uzupelnienia Programu na żądanie Komitetu Monitorującego lub z własnej inicjatywy, bez zmiany całkowitej kwoty wkładu z Funduszy przyznanych danemu priorytetowi, ani jego szczegółowym celom.

Kiedy Komitet Monitorujący zatwierdzi poprawki, Instytucja Zarządzająca poinformuje o nich Komisję w ciągu jednego miesiąca.

Nie ma ograniczeń dotyczących terminu lub częstotliwości wnoszenia takich poprawek. Pozostaje to w gestii Komitetu Monitorującego.

**Załącznik 1 Regulamin Komitetu Monitorującego dla Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina
INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006**

Artykuł 1

Postanowienia i zadania

1. Zgodnie z:

- a) Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1260/1999 z 21 czerwca 1999 ustanawiającym ogólne przepisy w sprawie Funduszy Strukturalnych (OJ L 161 z 26.06.1999, str. 1), zwanym dalej „Rozporządzeniem Ogólnym”;
- b) decyzją Komisji Europejskiej nr 4366/2004 z 5 listopada 2004 zatwierdzającą „Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006”, zwanym dalej „Programem Sąsiedztwa”;

uwzględniając:

- c) Komunikat Komisji dla Krajów Członkowskich z 2 września 2004, ustanawiający wytyczne dla Inicjatywy Wspólnotowej, dotyczące współpracy transeuropejskiej, odnośnie popierania harmonijnego i trwałego rozwoju terytorium europejskiego – INTERREG III (2004/C226/02), zwany dalej „Wytycznymi INTERREG”;
- d) Komunikat Komisji z 1 lipca 2003: Wytyczanie drogi dla Nowego Instrumentu Sąsiedztwa (COM (2003) 393 final) zwany dalej „Komunikatem Sąsiedztwa”;
- e) Programy Sąsiedztwa 2004-2006. Wytyczne dotyczące wdrażania programów INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards, z dnia 11 czerwca 2004, zwane dalej „Wytycznymi dotyczącymi Wdrażania”

Polska, Białoruś i Ukraina (zwane dalej „krajami partnerskimi”) powołują Komitet Monitorujący. Komitet Monitorujący (dalej zwany „KM”) nadzoruje i odpowiada za efektywność i jakość wdrażania Programu Sąsiedztwa.

2. Do zadań KM należy:

- a) zatwierdzenie lub dostosowywanie Uzupełnienia Programu (zgodnie z artykułem 15 Rozporządzenia Ogólnego), w tym wskaźników rzeczowych i finansowych, wykorzystywanych do monitorowania pomocy; każda kolejna zmiana Uzupełnienia Programu wymaga zatwierdzenia przez KM;
- b) rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów finansowanych w ramach każdego z działań;
- c) okresowy przegląd postępów prac zmierzających do osiągnięcia konkretnych celów pomocy;
- d) analiza rezultatów wdrażania Programu Sąsiedztwa;
- e) rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznych i końcowych raportów z wdrażania Programu Sąsiedztwa przed przesłaniem ich do Komisji;
- f) rozpatrywanie i zatwierdzanie każdej propozycji zmiany treści decyzji Komisji w sprawie udziału środków Wspólnoty;
- g) w razie konieczności przedkładanie Instytucji Zarządzającej propozycji dostosowania lub aktualizacji pomocy, umożliwiającego osiągnięcie celów, o których mowa w artykule 1 Rozporządzenia Ogólnego lub poprawę zarządzania pomocą, z uwzględnieniem zarządzania finansowego. Wszelkie zmiany dotyczące pomocy powinny być dokonywane zgodnie z artykułem 34 (3) Rozporządzenia Ogólnego;
- h) negocjowanie i zatwierdzanie, lub w razie konieczności wprowadzanie poprawek do Regulaminu Komitetu Sterującego;
- i) zatwierdzanie ramowych zadań Wspólnego Sekretariatu Technicznego (dalej zwanego WST);
- j) zatwierdzanie działań w ramach budżetu Pomocy Technicznej.

Oprócz wyżej wymienionych zadań, KM powinien stanowić forum dyskusyjne i umożliwiać wymianę informacji w sprawach dotyczących wdrażania Programu Sąsiedztwa, jego oceny i dostosowań, mając na celu zapewnienie wysokiej jakości procesu wdrażania.

Artykuł 2

Skład Komitetu Monitorującego

1. W skład KM wchodzi przedstawiciele władz krajowych, regionalnych i lokalnych krajów partnerskich, jak również partnerzy społeczno-gospodarczy Programu Sąsiedztwa. Listę instytucji odpowiedzialnych za mianowanie członków KM w Polsce, na Białorusi i Ukrainie zawiera Aneks.

2. Instytucje wymienione w Aneksie mianują w formie pisemnej jednego członka i jednego zastępcę. Jeżeli mianowany członek nie będzie mógł uczestniczyć w posiedzeniu KM, prawo głosu przysługuje jego zastępcy. Nominacja członka KM i jego zastępcy przekazywana jest do Instytucji Zarządzającej.
3. Prawo uczestnictwa w posiedzeniach KM przysługuje obserwatorom, ekspertom i doradcom.
 - 3.1 Za zgodą Przewodniczącego KM i po uprzednim zawiadomieniu WST co najmniej 10 dni roboczych przed wyznaczonym terminem przez zainteresowane instytucje, w posiedzeniu KM mają prawo uczestniczyć obserwatorzy, eksperci i doradcy. Przewodniczący ma prawo wyznaczać ad hoc obserwatorów, ekspertów i doradców na posiedzenie KM. W przypadku podjęcia takiej decyzji, Przewodniczący informuje o tym członków KM na początku posiedzenia.
 - 3.2 Ze względu na rotacyjne członkostwo w KM, przedstawiciele Urzędów Wojewódzkich i Euroregionów, którzy nie posiadają prawa głosu na danym posiedzeniu, mogą uczestniczyć w posiedzeniach KM w roli obserwatorów.
 - 3.2 Zgodnie z artykułem 35(2) Rozporządzenia Ogólnego i rozdziałem 2.6 Programu Sąsiedztwa reprezentanci Komisji Europejskiej uczestniczą w posiedzeniach KM w charakterze doradców.

Artykuł 3

Posiedzenia i Przewodnictwo

1. Przewodniczący KM reprezentuje ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w Polsce.
2. Przewodniczący:
 - a) zwołuje KM przynajmniej raz w roku lub na zasadną prośbę jednego lub większej liczby członków, wyrażoną w formie pisemnej;
 - b) przygotowuje projekt porządku obrad, który zostaje rozesłany wraz z zaproszeniem i niezbędnymi dokumentami za pośrednictwem WST drogą elektroniczną do członków KM i ich zastępców na co najmniej 15 dni roboczych przed posiedzeniem KM; w wyjątkowych przypadkach dokumenty mogą być przesłane w krótszym terminie;
 - c) w przypadku znacznej zmiany porządku obrad upoważnia WST do powiadomienia wszystkich członków KM i ich zastępców o zmianach w porządku obrad nie później niż 5 dni roboczych przed datą posiedzenia KM.

Wszelkie wnioski dotyczące zmian proponowanej daty posiedzenia lub porządku obrad należy przedstawić Przewodniczącemu co najmniej 10 dni roboczych przed ustaloną datą posiedzenia. Jeżeli nie zostały zgłoszone propozycje zmian lub sprzeciw, Przewodniczący jest odpowiedzialny za organizację posiedzenia we współpracy z WST;

- d) włącza dodatkowe punkty do porządku posiedzenia KM, jeśli zostaną przedstawione argumenty uzasadniające taką decyzję;
 - e) przewodniczy posiedzeniom: ogłasza otwarcie i zamknięcie każdego posiedzenia, prowadzi dyskusję, przyznaje prawo głosu, poddaje kwestie pod głosowanie, ogłasza decyzje, czuwa nad porządkiem obrad i sprawuje kontrolę nad przebiegiem posiedzenia zgodnie z Regulaminem, itd.
 - f) odpowiada za właściwe funkcjonowanie KM;
 - g) zatwierdza i przesyła za pośrednictwem WST, w ciągu 10 dni roboczych od zakończenia posiedzenia, projekt protokołu z posiedzenia w wersji polskiej i rosyjskiej do członków KM i ich zastępców w celu naniesienia ewentualnych uwag. Jeżeli propozycje poprawek nie zostały zgłoszone w ciągu 10 dni roboczych od otrzymania projektu protokołu, protokół uznaje się za zatwierdzony. W przypadku zgłoszenia sprzeciwu lub uwag Przewodniczący dokonuje odpowiednich zmian w protokole, decyduje o kształcie wersji ostatecznej i przesyła ją do członków KM oraz ich zastępców. Ostateczna wersja protokołu zostaje przetłumaczona na język angielski zgodnie z polską wersją językową.
3. Posiedzenia KM mają charakter zamknięty. WST ogłasza decyzje KM po konsultacji z Instytucją Zarządzającą.

Artykuł 4 Grupy Robocze

1. Przewodniczący ma prawo tworzenia grup roboczych składających się z członków KM i ekspertów, w celu pracy nad poszczególnymi punktami porządku obrad. Każda grupa robocza stosuje się do niniejszego Regulaminu, a jej skład ustalany jest dla każdego przypadku niezależnie.
2. W razie konieczności Przewodniczący KM w formie pisemnej powołuje zewnętrznych ekspertów do grup roboczych.

Artykuł 5

Proces decyzyjny i procedura obiegowa

1. Działanie KM i jego decyzje są prawomocne tylko w przypadku ustanowienia quorum.
 - 1.1 Quorum stanowią 2/3 delegacji krajów partnerskich uczestniczących w posiedzeniu
 - 1.2 Delegacja krajowa ma prawo głosu, jeżeli na posiedzeniu obecnych jest 50% reprezentantów danego kraju.
2. Każda krajowa delegacja ma jeden głos. Nie istnieje możliwość przekazywania prawa głosu innym krajom, innym członkom KM i osobom trzecim.
3. W przypadku sprzeciwu wyrażonego przez jedną z delegacji, Przewodniczący decyduje o wszczęciu procedury pisemnej lub przełożeniu podjęcia decyzji na następne posiedzenie KM.
4. Stanowisko delegacji krajowej jest wynikiem uzgodnień członków tej delegacji. Komentarze zgłoszone przez doradców, uczestniczących w posiedzeniu powinny zostać wzięte pod uwagę. Na zakończenie każdego posiedzenia Przewodniczący przedstawia podsumowanie wszystkich decyzji podjętych przez KM, stanowiące następnie podstawę do sporządzenia protokołu posiedzenia.
5. W przypadku, gdy Instytucja Zarządzająca (IZ) zgłasza istotne wątpliwości co do zgodności decyzji podjętej przez KM z podstawami prawnymi Programu Sąsiedztwa, decyzja ta pozostaje w zawieszeniu, do czasu wyjaśnienia sprawy przez IZ.
6. Przewodniczący może wszcząć procedurę obiegową, jeżeli zaistnieje potrzeba podjęcia decyzji przed następnym posiedzeniem KM. W takim przypadku Przewodniczący za pośrednictwem WST przesyła pocztą elektroniczną projekt decyzji wszystkim członkom KM i ich zastępcom. Członkowie KM i ich zastępcy powinni potwierdzić za pośrednictwem poczty elektronicznej otrzymanie dokumentów. W ciągu 15 dni roboczych od momentu przesłania propozycji przez WST delegacje krajów uczestniczących powinny zgłosić pisemną odpowiedź.
7. W przypadku zgłoszenia pisemnego sprzeciwu dotyczącego procedury lub projektu decyzji, sprawa zostaje umieszczona w porządku obrad następnego posiedzenia KM. Delegacje krajów uczestniczących mogą w każdej chwili wycofać swój sprzeciw.

8. Decyzja lub procedura zostaje uznana za przyjętą, jeśli nie zostanie zgłoszony pisemny sprzeciw w ciągu 15 dni roboczych.
9. Po upływie terminu 15 dni roboczych, WST informuje wszystkich członków KM o przyjęciu decyzji lub o zgłoszonych komentarzach.
10. WST powiadamia opinię publiczną o decyzji KM po konsultacji z Instytucją Zarządzającą.

Artykuł 6

Wspólny Sekretariat Techniczny (WST)

1. Komitet Monitorujący wspierany jest przez WST, utworzony w celu udzielania pomocy instytucjom zaangażowanym we wdrażanie Programu Sąsiedztwa, zgodnie z rozdziałem 2.5 oraz punktem 25 (10) i 30 Wytucznych INTERREG.
2. WST wspiera i doradza KM we wszystkich funkcjach i procedurach wymienionych w niniejszym Regulaminie. Reprezentanci WST uczestniczą w posiedzeniach KM, pełniąc funkcję pomocniczą.
3. W zakresie swoich kompetencji i zgodnie z rozdziałem 2.5 Programu Sąsiedztwa WST wypełnia następujące zadania:
 - a) opracowuje projekty: decyzji KM, porządku obrad oraz protokołów z posiedzeń KM;
 - b) wspiera Przewodniczącego oraz członków KM w procedurach administracyjnych, takich jak: organizacja posiedzeń, w tym przygotowywanie oraz przesyłanie zaproszeń i dokumentów pocztą elektroniczną, zapewnienie usług tłumaczeń pisemnych i ustnych, itd.;
 - c) regularnie przedstawia KM informacje i analizy danych w oparciu o informacje zgromadzone przez system monitorujący;
 - d) przygotowuje raporty z wdrażania Programu.

Artykuł 7

Oficjalne języki

1. Oficjalnymi językami KM są polski i rosyjski. W czasie trwania posiedzeń zapewnione jest tłumaczenie symultaniczne. W razie konieczności w trakcie posiedzeń zostanie zapewnione tłumaczenie na język angielski. Poniesione koszty pokrywane będą z budżetu Pomocy Technicznej Programu.

Artykuł 8

Koszty

1. Koszty poniesione w związku z organizacją i przygotowaniem posiedzeń KM oraz grup roboczych powołanych przez Przewodniczącego (np. pomieszczenia, tłumaczenia pisemne i ustne w trakcie posiedzeń) będą finansowane z budżetu Pomocy Technicznej Programu, zarządzanego przez WST.
2. Koszty podróży i zakwaterowania członków KM będą pokrywane z budżetu pomocy technicznej. Alokacja na koszty administracyjne Tacis zostanie użyta jak tylko środki będą dostępne.

Artykuł 9

Poprawki do Regulaminu

1. Regulamin KM zostanie przyjęty podczas pierwszego posiedzenia.
2. W razie konieczności poprawki do Regulaminu mogą być wprowadzone decyzją KM zgodnie z artykułem 5.

W imieniu Polski

(Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej)

(podpis i data)

W imieniu Białorusi

(Przedstawiciel NCU)

(podpis i data)

W imieniu Ukrainy

(Przedstawiciel NCU)

(podpis i data)

ANNEX

Lista instytucji odpowiedzialnych za nominowanie członków KM w Polsce

1. Instytucje odpowiedzialne za nominowanie członków KM w Polsce:
 - a) Minister Gospodarki i Pracy
 - b) Minister Finansów
 - c) Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
 - d) Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
 - e) Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
 - f) Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
 - g) Urzędy Wojewódzkie: Podlaski, Mazowiecki, Lubelski i Podkarpacki (1 głos na zasadzie rotacji)
 - h) Euroregiony: Niemen, Bug, Karpaty, Puszcza Białowieska (1 głos na zasadzie rotacji)

2. Instytucje odpowiedzialne za nominowanie członków KM na Białorusi:
 - a) Ministerstwo Spraw Zagranicznych
 - b) Ministerstwo Gospodarki
 - c) Ministerstwo Środowiska
 - d) Brzeski Obwodowy Komitet Wykonawczy
 - e) Grodzieński Obwodowy Komitet Wykonawczy
 - f) Miński Obwodowy Komitet Wykonawczy
 - g) Euroregion Puszcza Białowieska

3. Instytucje odpowiedzialne za nominowanie członków KM na Ukrainie:
 - a) Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej
 - b) Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis
 - c) Ministerstwo Ochrony Środowiska
 - d) Regionalna Administracja Obwodu Wołyńskiego
 - e) Regionalna Administracja Obwodu Lwowskiego
 - f) Regionalna Administracja Obwodu Zakarpackiego

Załącznik 2 Regulamin Wspólnego Komitetu Sterującego dla Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006

Artykuł 1

Postanowienia i zadania

1. Zgodnie z:

- a) decyzją Komisji Europejskiej nr 4366/2004 z dn. 05.11.2004 zatwierdzającą „Program sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006”, zwanym dalej „Programem Sąsiedztwa”;

Uwzględniając:

- b) Komunikat Komisji dla Państw Członkowskich z dn. 02.09.2004 ustanawiający wytyczne dla Inicjatywy Wspólnotowej dotyczące współpracy transeuropejskiej odnośnie popierania harmonijnego i trwałego rozwoju terytorium europejskiego - Interreg III (2004/C226/02), zwany dalej „Wytycznymi INTERREG”;
- c) Programy Sąsiedztwa 2004-2006. Wytyczne dotyczące wdrażania programów INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards z dn. 11.06.2004, zwane dalej „Wytycznymi dotyczącymi Wdrażania”;
- d) Komunikat Komisji z dn. 1.07.2003: Wytyczanie drogi dla Nowego Instrumentu Sąsiedztwa (COM (2003) 393 ost.), zwany dalej „Komunikatem Sąsiedztwa”;
- e) Uzupełnienie Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006, zwane dalej „Uzupełnieniem Programu”.

Polska, Białoruś i Ukraina (zwane dalej „krajami partnerskimi”) powołują Komitet Sterujący (zwany dalej „KS”) odpowiedzialny za wspólny wybór i zatwierdzanie projektów oraz nadzorowanie ich wdrażania w ramach Programu Sąsiedztwa. KS pełni funkcję Komisji Oceniającej opisanej w „Praktycznym przewodniku procedur działań zewnętrznych finansowanych z budżetu ogólnego UE” (ang. PRAG)

Projekty powinny być wybierane z uwzględnieniem:

- zapisów odnoszących się do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) dla beneficjentów z Polski;
- zapisów odnoszących się do Tacis dla beneficjentów z Białorusi i Ukrainy;
- zapisów Programu Sąsiedztwa i Uzupełnienia Programu.

Artykuł 2

Skład Komitetu Sterującego

1. W skład KS wchodzi przedstawiciele władz krajowych, regionalnych i lokalnych krajów partnerskich oraz partnerzy gospodarczy i społeczni.

2. Instytucje wymienione w Aneksie mianują w formie pisemnej jednego reprezentanta i jednego zastępcę. Nominacja członka KS i jego zastępcy przekazywana jest do Instytucji Zarządzającej. W przypadku gdy mianowany członek KS nie może uczestniczyć w posiedzeniu, prawo głosu przysługuje jego zastępcy.

3. Prawo uczestnictwa w posiedzeniach KS przysługuje obserwatorom, ekspertom i doradcom.

3.1 Za zgodą Przewodniczącego i po uprzednim zawiadomieniu Wspólnego Sekretariatu Technicznego co najmniej 10 dni roboczych przed wyznaczonym terminem przez zainteresowane instytucje, w posiedzeniu KS mają prawo uczestniczyć obserwatorzy, eksperci oraz doradcy. Przewodniczący i Współprzewodniczący mają prawo ad hoc wyznaczać obserwatorów, ekspertów oraz doradców mających uczestniczyć w posiedzeniu. W przypadku podjęcia takiej decyzji, Przewodniczący informuje o niej członków KS na początku posiedzenia.

3.2 Ze względu na rotacyjne członkostwo w KS, przedstawiciele trzech polskich euroregionów nie mający prawa głosu mogą uczestniczyć w posiedzeniach KS jako obserwatorzy.

3.3 Przedstawiciele polskich urzędów wojewódzkich województw: Podlaskiego, Mazowieckiego, Lubelskiego i Podkarpackiego mogą uczestniczyć w posiedzeniach KS jako obserwatorzy.

3.4 Przedstawiciel(e) Komisji Europejskiej uczestniczy(a) w posiedzeniach KS w charakterze obserwatora(rów).

Artykuł 3

Posiedzenia i Przewodnictwo

1. Przewodniczący i Współprzewodniczący pierwszego posiedzenia KS zostaną mianowani przez Komitet Monitorujący Program Sąsiedztwa.

2. Stanowisko Przewodniczącego obejmowane jest rotacyjnie przez Marszałków województw: Podlaskiego, Mazowieckiego, Lubelskiego i Podkarpackiego lub ich przedstawicieli.

3. Stanowisko Współprzewodniczącego obejmowane jest rotacyjnie przez przedstawicieli Białorusi i Ukrainy.

4. Przewodniczący i Współprzewodniczący kolejnych posiedzeń KS wyznaczani są przynajmniej 25 dni roboczych przed następnym posiedzeniem. Kadencja Przewodniczącego trwa do czasu wyznaczenia kolejnego Przewodniczącego.

5. Przewodniczący, po konsultacji z Instytucją Zarządzającą, dalej zwaną „IZ” i Wspólnym Sekretariatem Technicznym, dalej zwanym „WST”, zwołuje KS przynajmniej dwa razy w roku lub na pisemny i zasadny wniosek jednego lub więcej jego członków.

6. Przewodniczący:

a) sporządza projekt porządku obrad, który jest wysyłany drogą elektroniczną wraz z zaproszeniem i niezbędnymi dokumentami za pośrednictwem WST do członków KS oraz ich zastępców przynajmniej 15 dni roboczych przed posiedzeniem;

b) jeżeli pojawiły się istotne zmiany w porządku obrad, upoważnia WST do zawiadomienia wszystkich członków KS oraz ich zastępców o zmienionym porządku obrad nie później niż 9 dni roboczych przed datą posiedzenia KS; wszelkie wnioski dotyczące zmian pierwotnie ustalonej daty posiedzenia lub porządku obrad należy przedstawić Przewodniczącemu przynajmniej 10 dni roboczych przed datą posiedzenia KS. Jeżeli nie przedstawiono żadnych wniosków ani sprzeciwów, Przewodniczący zobowiązany jest do zorganizowania posiedzenia;

c) przewodzi posiedzeniom: ogłasza otwarcie i zamknięcie każdego posiedzenia, kieruje dyskusją, udziela głosu, poddaje kwestie pod głosowanie, ogłasza decyzje, kieruje porządkiem obrad oraz sprawuje nadzór nad przebiegiem obrad, zgodnie z Regulaminem etc.;

d) jest odpowiedzialny za prawidłowe funkcjonowanie KS;

e) nadzoruje sporządzanie projektu protokołu i odpowiada za zatwierdzenie protokołu;

f) w ciągu 10 dni roboczych po posiedzeniu rozsyła, za pośrednictwem WST, projekt protokołu drogą elektroniczną w języku polskim i rosyjskim do członków KS oraz ich zastępców w celu uzyskania komentarzy.

7. Przewodniczący we współpracy ze Współprzewodniczącym może zaproponować dodatkowe punkty porządku obrad KS, jeżeli odpowiednio uzasadni ich pilność.

8. Posiedzenia KS mają charakter zamknięty. Decyzje KS są udostępniane do publicznej wiadomości przez WST.

Artykuł 4

Proces decyzyjny

1. Aby decyzje i działania KS były ważne, na posiedzeniach KS wymagane jest quorum.

1.1 *Quorum* stanowi 2/3 delegacji krajów partnerskich obecnych na posiedzeniu.

1.2 Delegacja krajowa ma prawo głosu, jeżeli na posiedzeniu obecnych jest 50% reprezentantów danego kraju.

2. Każda krajowa delegacja posiada jeden głos.

2.1 Decyzje delegacji krajowych będą uzgodnione między ich członkami posiadającymi prawo głosu obecnymi na posiedzeniu.

2.2 Głosy nie mogą być przekazywane innym krajom.

2.3 Polska posiada decydujący głos w kwestii projektów finansowanych wyłącznie z EFRR, podczas gdy decyzje dotyczące projektów współfinansowanych z dwóch linii budżetowych (EFRR + Tacis) będą podejmowane na zasadzie konsensusu. W przypadku braku zgody projekt zostanie uznany za odrzucony.

3. Pod koniec każdego posiedzenia Przewodniczący podsumowuje wszystkie decyzje podjęte przez KS. Podsumowanie będzie stanowiło podstawę do sporządzenia protokołu z posiedzenia.

4. Po każdym posiedzeniu Przewodniczący wraz ze Współprzewodniczącym i w porozumieniu z WST zatwierdza projekt protokołu z posiedzenia w języku polskim i rosyjskim. Zatwierdzony projekt protokołu zostaje wysłany do członków KS oraz ich zastępców. Jeżeli w ciągu 10 dni roboczych nie zostaną wniesione żadne uwagi, protokół zostanie uznany za zatwierdzony. Zatwierdzona polska wersja będzie uznana za podstawę do tłumaczenia protokołu na język angielski. Protokół z posiedzenia KS pełni rolę Raportu z Komisji Oceniającej (zgodnie z PRAG).

5. W przypadku pojawienia się jakichkolwiek poważnych wątpliwości co do ważności decyzji KS, Przewodniczący oraz członkowie KS mogą zasięgnąć opinii Komisji Europejskiej.

6. Decyzje KS są bezstronne i poufne. Członkowie KS muszą zadeklarować bezstronność i poufność poprzez podpisanie deklaracji. Członek deklarujący swoje osobiste zaangażowanie w projekt może zostać poproszony przez Przewodniczącego o opuszczenie posiedzenia i pozostanie poza salą obrad na czas dyskusji nad tym projektem, nie może brać także udziału w procesie podejmowania decyzji. W przypadku gdy swoje zaangażowanie zadeklaruje Przewodniczący, przewodnictwo na czas dyskusji przejmuje Współprzewodniczący.

Artykuł 5

Wspólny Sekretariat Techniczny (WST)

1. Komitet Sterujący wspierany jest przez WST, utworzony w celu udzielania pomocy instytucjom zaangażowanym we wdrażanie Programu Sąsiedztwa.
2. WST wspiera i doradza KS w zakresie wszystkich funkcji i procedur przedstawionych wyżej. Przedstawiciele WST podczas posiedzeń KS pełnią funkcje pomocnicze.
3. WST gwarantuje, że wszystkie dokumenty robocze zamieszczone w porządku obrad zostaną dostarczone do członków KS drogą elektroniczną przynajmniej 15 dni roboczych przed terminem posiedzenia KS, z wyjątkiem sytuacji opisanej w Art.3.6(b)
4. Do zadań WST, powierzonych mu w zakresie jego kompetencji, należy:
 - a) sporządzanie projektów porządku obrad, decyzji i protokołów z posiedzeń KS;
 - b) przekazywanie członkom KS dokumentów pomocniczych, w tym rekomendacji dotyczących zatwierdzania projektów;
 - c) wspieranie Przewodniczącego i Współprzewodniczącego oraz członków KS w procedurach administracyjnych, takich jak: organizacja posiedzeń, w tym opracowywanie i rozsyłanie zaproszeń oraz dokumentów pomocniczych drogą elektroniczną, wykonywanie tłumaczeń pisemnych i ustnych, etc.;
 - c) regularne przekazywanie do KS informacji i analiz danych w oparciu o dane zgromadzone przez system monitorujący;
 - d) udział w ocenie wniosków;
 - e) informowanie wnioskodawców o decyzjach KS w ciągu 10 dni roboczych od posiedzenia KS.

Artykuł 6
Języki oficjalne

1. Oficjalnymi językami KS są język polski i język rosyjski. Na posiedzeniach zapewnione jest tłumaczenie symultaniczne. Jeżeli jest to konieczne, w trakcie posiedzeń zapewnione zostanie tłumaczenie na język angielski. Poniesione koszty pokrywane są z budżetu Pomocy Technicznej Programu.

Artykuł 7
Koszty

1. Koszty poniesione w związku z organizacją, przygotowaniem oraz przeprowadzaniem posiedzeń KS (np.: wynajem sal, tłumaczenia pisemne, tłumaczenia ustne w trakcie posiedzenia) finansowane są przez WST z budżetu Pomocy Technicznej Programu.

2. Koszty podróży i zakwaterowania członków KS są pokrywane z budżetu Pomocy Technicznej. Alokacja na koszty administracyjne Tacis zostanie użyta jak tylko środki będą dostępne.

Artykuł 8
Poprawki do Regulaminu

1. Regulamin Komitetu Sterującego został przyjęty decyzją Komitetu Monitorującego z dnia 26 stycznia 2005 r.

2. Jeżeli zachodzi taka konieczność, poprawki do Regulaminu są wprowadzane decyzją KM, zgodnie z Artykułem 5 Regulaminu KM.

W imieniu Polski
(Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej)
(podpis i data)

W imieniu Republiki Białorusi

(Przedstawiciel NCU)

(podpis i data)

W imieniu Ukrainy

(Przedstawiciel NCU)

(podpis i data)

ANEKS

Wykaz instytucji odpowiedzialnych za mianowanie członków KS:

1. W Polsce właściwe instytucje to:

- a) Ministerstwo Gospodarki i Pracy
- b) Urząd Marszałkowski Województwa *Podlaskiego*
- c) Urząd Marszałkowski Województwa *Mazowieckiego*
- d) Urząd Marszałkowski Województwa *Lubelskiego*
- e) Urząd Marszałkowski Województwa *Podkarpackiego*
- f) Partnerzy środowiskowi mianowani przez Urzędy Marszałkowskie (1 głos)
- g) Euroregiony: *Niemen, Bug, Karpacki, Puszcza Białowieska* (1 głos, rotacyjnie)

2. Na Białorusi właściwe instytucje to:

- a) Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- b) Ministerstwo Gospodarki
- c) Narodowa Jednostka Koordynująca Białorusi dla Programu Tacis UE
- d) Brzeski Obwodowy Komitet Wykonawczy
- e) Grodzieński Obwodowy Komitet Wykonawczy
- f) Miński Obwodowy Komitet Wykonawczy

3. Na Ukrainie właściwe instytucje to:

- a) Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis)
- b) Regionalna Administracja Obwodu *Wołyńskiego*
- c) Regionalna Administracja Obwodu *Lwowskiego*
- d) Regionalna Administracja Obwodu *Zakarpackiego*

Załącznik 3 Regulamin Wspólnego Podkomitetu Sterującego dla Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006

Artykuł 1 Postanowienia i zadania

1. Zgodnie z:

- f) decyzją Komisji Europejskiej nr 4366/2004 z dn. 5 listopada 2004 zatwierdzającą Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006, zwanym dalej „Programem Sąsiedztwa”

uwzględniając:

- g) Komunikat Komisji z dn. 1 lipca 2003 wytyczanie drogi dla Nowego Instrumentu Sąsiedztwa (COM (2003) 393 final) zwany dalej „Komunikatem Sąsiedztwa”;
- h) Programy Sąsiedztwa 2004-2006. Wytyczne dotyczące wdrażania programów INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards z dn. 11 czerwca 2004, zwane dalej „Wytycznymi dotyczącymi Wdrażania”;
- i) Komunikat Komisji dla Krajów Członkowskich z dn. 2 września 2004 ustanawiający wytyczne dla Inicjatywy Wspólnotowej, dotyczące współpracy transeuropejskiej, odnośnie popierania harmonijnego i trwałego rozwoju terytorium europejskiego – INTERREG III (2004/C226/02), zwany dalej „Wytycznymi INTERREG”;
- j) Uzupełnienie Programu do Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004-2006, zwane dalej „Uzupełnieniem Programu”

Polska, Białoruś i Ukraina (zwane dalej „krajami partnerskimi”) utworzą Połączony Podkomitet Sterujący (zwany dalej „WPS) odpowiedzialny za wspólny wybór i zatwierdzanie mikroprojektów zgodnie z Priorytetem 2 Działanie 2 Programu Sąsiedztwa

Mikroprojekty powinny być wybierane z uwzględnieniem:

- postanowień odnoszących się do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na beneficjentów z Polski
- postanowień odnoszących się do Tacis CBC dla beneficjentów z Polski, Białorusi i Ukrainy
- zasad określonych w Programie Sąsiedztwa i Uzupelnieniu Programu

Artykuł 2

Skład WPS

1. W skład WPS wchodzi przedstawiciele władz szczebla narodowego, regionalnego i lokalnego krajów partnerskich oraz inni partnerzy.
2. Instytucje wymienione w Aneksie mianują w formie pisemnej jednego reprezentanta i jednego zastępcę. Nominacja członka WPS i jego zastępcy składana jest do Instytucji Zarządzającej Programem Sąsiedztwa oraz Wspólnego Sekretariatu technicznego Programu Sąsiedztwa (WST). W przypadku, gdy mianowany członek WPS nie może uczestniczyć w posiedzeniu, prawo głosu przysługuje jego zastępcy.
3. Prawo uczestnictwa w posiedzeniach WPS przysługuje obserwatorom, ekspertom i doradcom:
 - 3.1. Za zgodą Przewodniczącego WPS i po uprzednim zawiadomieniu Biura Euroregionu co najmniej 10 dni roboczych przed wyznaczonym posiedzeniem przez zainteresowane instytucje, w posiedzeniu WPS mają prawo uczestniczyć obserwatorzy, eksperci i doradcy. Przewodniczący dysponuje prawem mianowania obserwatorów, ekspertów i doradców na posiedzenia WPS w trybie doraźnym. W przypadku podjęcia takiej decyzji, Przewodniczący informuje o tym członków WPS oraz WST przed posiedzeniem.
 - 3.2. Reprezentanci polskich Urzędów Wojewódzkich: Podlaskiego, Mazowieckiego, Lubelskiego i Podkarpackiego mogą uczestniczyć w posiedzeniach WPS jako obserwatorzy.
 - 3.2. Przedstawiciel(e) Komisji Europejskiej oraz reprezent(anci) WST Programu Partnerstwa uczestniczy(a) w posiedzeniach WPS w charakterze obserwatorów.

Artykuł 3

Posiedzenia i Przewodnictwo

1. WPS jest zwoływany przynajmniej dwa razy w roku na zasadny wniosek jednego lub większej liczby jego członków.
2. Stanowisko Przewodniczącego obejmowane jest rotacyjnie przez Szefów polskiej części Euroregionów: Niemen, Puszcza Białowieska, Bug i Karpaty lub ich przedstawicieli.
3. Stanowisko Współprzewodniczącego obejmowane jest rotacyjnie przez przedstawicieli Białorusi i Ukrainy.
4. Przewodniczący i Współprzewodniczący WPS wyznaczani są co najmniej 25 dni roboczych przed posiedzeniem. Kadencja Przewodniczącego trwa do momentu wyznaczenia kolejnego Przewodniczącego.
5. Przewodniczący:
 - a) sporządza projekt porządku obrad, który zostaje wysłany drogą elektroniczną wraz z zaproszeniem i niezbędnymi dokumentami, w tym rekomendacjami w sprawie zatwierdzania mikroprojektów, za pośrednictwem Biura Euroregionu, do członków WPS i ich zastępców oraz do WST, co najmniej 15 dni roboczych przed posiedzeniem;
 - b) przygotowuje projekty porządku obrad, decyzji i protokołów z posiedzeń WPS;
 - c) dostarcza pozostałym Euroregionom oraz WST listę zatwierdzonych projektów w ciągu trzech dni roboczych po posiedzeniu WPS;
 - d) w przypadku znacznej zmiany porządku obrad upoważnia odpowiednie Biuro Euroregionu do powiadomienia wszystkich członków WPS i ich zastępców oraz WST o zmianach w porządku obrad, nie później niż 9 dni roboczych przed datą posiedzenia WPS. Każda prośba dotycząca zmiany proponowanej daty posiedzenia lub porządku obrad musi zostać zgłoszona Przewodniczącemu co najmniej 10 dni roboczych przed ustaloną datą posiedzenia. W przypadku braku sprzeciwu Przewodniczący jest odpowiedzialny za zwołanie posiedzenia;

- e) przewodnicząc posiedzeniom: ogłasza otwarcie i zamknięcie każdego posiedzenia, kieruje dyskusją, udziela głosu, poddaje kwestie pod głosowanie, ogłasza decyzje, czuwa nad porządkiem obrad i sprawuje kontrolę nad przebiegiem posiedzenia zgodnie z Regulaminem, itd.;
 - f) odpowiada za właściwe funkcjonowanie WPS;
 - g) nadzoruje sporządzanie projektu protokołu i odpowiada za jego zatwierdzenie;
 - h) w ciągu 10 dni roboczych po posiedzeniu przesyła za pośrednictwem odpowiedniego Biura Euroregionu drogą elektroniczną, projekt protokołu z posiedzenia w wersji polskiej i rosyjskiej do członków WPS i ich zastępców oraz do WST w celu naniesienia ewentualnych uwag;
 - i) za pośrednictwem odpowiedniego Biura Euroregionu regularnie przedstawia członkom WPS oraz WST informacje i analizy danych, w tym te otrzymane od pozostałych Biur Euroregionów;
6. Przewodniczący wykonując swoje zadania korzysta z pomocy swojego Biura Euroregionu i ściśle z nim współpracuje.
7. Przewodniczący we współpracy ze Współprzewodniczącym może zaproponować włączenie dodatkowych punktów do porządku obrad, w trakcie posiedzenia WPS, jeśli zostaną przedstawione argumenty uzasadniające zmiany.
8. Posiedzenia WPS mają charakter zamknięty. Decyzje WPS ogłaszają Biura Euroregionów i WST.

Artykuł 4 Proces decyzyjny

1. Działanie WPS i jego decyzje będą prawomocne tylko w przypadku ustanowienia quorum.

1.1 Quorum stanowią 2/3 delegacji krajów partnerskich uczestniczących w posiedzeniu

1.2 Każda krajowa delegacja posiada prawo głosu pod warunkiem obecności 50% reprezentantów danego kraju.

2. Każda delegacja krajowa posiada prawo jednego głosu.

- 2.1. Decyzje delegacji krajowych są uzgodnione z głosującymi członkami obecnymi na posiedzeniu..
- 2.2. Głosy nie mogą być przekazywane innym krajom.
- 2.3. Polska posiada decydujący głos w sprawie mikroprojektów finansowanych wyłącznie z EFRR. Decyzje dotyczące mikroprojektów współfinansowanych z dwóch linii budżetowych (EFRR + Tacis CBC) lub finansowanych wyłącznie przez Tacis CBC będą podejmowane na zasadzie konsensusu. W przypadku braku porozumienia mikroprojekt uznaje się za odrzucony.

3. Na koniec każdego posiedzenia, Przewodniczący przedstawia podsumowanie wszystkich decyzji podjętych przez WPS, stanowiące następnie bazę do sporządzenia protokołu posiedzenia.

4. Po posiedzeniu Przewodniczący wspólnie ze Współprzewodniczącym oraz w porozumieniu z biurem Euroregionu zatwierdza projekt protokołu z posiedzenia w języku polskim i rosyjskim. Zatwierdzony projekt protokołu zostaje wysłany do członków WPS i ich zastępców oraz do WST. Jeśli w ciągu 10 dni roboczych nie zostaną wniesione żadne uwagi, protokół zostaje uznany za zatwierdzony. Zatwierdzona polska wersja protokołu będzie uznana za podstawę do sporządzenia tłumaczenia na język angielski.

5. W przypadku pojawienia się jakichkolwiek poważnych wątpliwości co do ważności decyzji WPS, mogą być one konsultowane z Delegacją Komisji Europejskiej.

6. Decyzje WPS są bezstronne i poufne. Członkowie WPS muszą zadeklarować bezstronność i poufność poprzez podpisanie deklaracji. Członek deklarujący swoje osobiste zaangażowanie może zostać poproszony przez Przewodniczącego o opuszczenie posiedzenia i pozostanie poza salą obrad na czas dyskusji nad tym punktem, nie powinien brać także udziału w procesie podejmowania decyzji. W przypadku, gdy swoje zaangażowanie zadeklaruje Przewodniczący, przewodnictwo na czas dyskusji przejmuje Współprzewodniczący.

Artykuł 5

Biuro Euroregionu

1. Biuro Euroregionu, właściwe Przewodniczącemu WPS, wspiera działalność WPS.
2. Biuro Euroregionu, o którym mowa w art. 5 (1), asystuje i doradza WPS we wszystkich wyżej wymienionych funkcjach i procedurach.

3. Biuro Euroregionu, o którym mowa w art. 5 (1), wspiera Przewodniczącego, Współprzewodniczącego oraz członków WPS w procedurach administracyjnych, takich jak: organizacja posiedzeń, w tym przygotowywanie oraz przesyłanie zaproszeń i dokumentów pomocniczych drogą elektroniczną, zapewnienie usług tłumaczy pisemnych i ustnych, itd.
4. W zakresie swoich kompetencji wszystkie Biura Euroregionów wypełniają następujące zadania:
 - a) przekazują do Biura Euroregionu, o którym mowa w art. 5 (1), dokumentów pomocniczych, w tym rekomendacji dotyczących zatwierdzania mikroprojektów
 - e) regularnie przekazują do Biura Euroregionu, o którym mowa w art. 5 (1), informacji i analiz danych w oparciu o informacje zgromadzone przez system monitorujący;
 - b) biorą udział w ocenie wniosków;
 - c) informują wnioskodawców o decyzjach WPS w ciągu 10 dni od jego posiedzenia.

Artykuł 6 Oficjalne języki

2. Oficjalnymi językami KM są polski i rosyjski. Na posiedzeniach zapewnione jest tłumaczenie symultaniczne. W razie konieczności, w trakcie posiedzeń zostanie zapewnione tłumaczenie na język angielski. Poniesione koszty pokrywane są z budżetu Pomocy Technicznej Programu.

Artykuł 7 Koszty

1. Koszty poniesione w związku z organizacją i przygotowaniem oraz przeprowadzaniem posiedzeń WPS (np.: wynajem sal, tłumaczenia pisemne, tłumaczenia ustne w trakcie posiedzenia) finansowane są przez odpowiednie Biuro Euroregionu z budżetu Pomocy Technicznej Programu.
2. Koszty podróży i zakwaterowania członków WPS są pokrywane z budżetu Pomocy Technicznej. Jeżeli będzie dostępna, wykorzystana zostanie alokacja Tacis na koszty administracyjne.

Artykuł 8
Poprawki do Regulaminu

1. Regulamin WPS został przyjęty decyzją KM w dniu 26 stycznia 2005 r..
3. 2. Jeśli będzie to konieczne poprawki do Regulaminu mogą być wprowadzone decyzją KM zgodnie z artykułem 5 Regulaminu KM.

W imieniu Polski
(Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej)
(podpis i data)

W imieniu Białorusi
(Przedstawiciel NCU?)
(podpis i data)

W imieniu Ukrainy
(Przedstawiciel NCU?)
(podpis i data)

ANNEX

Lista instytucji odpowiedzialnych za mianowanie członków WPS

- 1 W Polsce stosowne Instytucje to:
 - a) Ministerstwo Gospodarki i Pracy
 - b) Euroregion Niemen
 - c) Euroregion Bug
 - d) Euroregion Puszcza Białowieska
 - e) Euroregion Karpaty
 - f) Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
 - g) Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
 - h) Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
 - i) Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

- 2 Na Białorusi stosowne Instytucje to:
 - a) Ministerstwo Gospodarki
 - b) Narodowa Jednostka Koordynująca Białorusi dla Programu Tacis UE
 - c) Brzeski Obwodowy Komitet Wykonawczy
 - d) Grodzieński Obwodowy Komitet Wykonawczy
 - e) Miński Obwodowy Komitet Wykonawczy

- 3 Na Ukrainie stosowne Instytucje to:
 - a) Ministerstwo Gospodarki i Integracji Europejskiej (Narodowa Jednostka Koordynująca Tacis)
 - b) Regionalna Administracja Obwodu Wołyńskiego
 - c) Regionalna Administracja Obwodu Lwowskiego
 - d) Regionalna Administracja Obwodu Zakarpackiego

Załącznik 4 Podział obszaru kwalifikowanego dla interwencji w ramach Mikroprojektu (Działanie 2.2)

Euroregion Niemen:

- województwo podlaskie w całości, z wyjątkiem powiatu bielskiego, hajnowskiego i siemiatyckiego
- województwo mazowieckie w obrębie NUTS III ostrołęcko-siedleckiego z powiatami: makowskim, ostrołęckim z Ostrołęką, ostrowskim, przasnyskim, pułtuskim, wyszkowskim

Euroregion Puszcza Białowieska

- powiat bielski
- powiat hajnowski
- powiat siemiatycki
- powiat siedlecki z Siedlcami,
- powiat sokołowski,
- powiat węgrowski
- powiat łosicki

Euroregion Bug

- województwo lubelskie w całości

Euroregion Karpaty

- województwo podkarpackie w całości

Załącznik 5 Kwalifikowane i niekwalifikowane koszty dla projektów finansowanych z programu Tacis

(Załącznik II do *Wytycznych dotyczących wdrażania Programów Sąsiedztwa 2004-2006 INTERREG/Tacis i INTERREG/Cards borders*)

Koszty kwalifikowane dla Finansowania Zewnętrznego UE

Koszty uznaje się za kwalifikowane, gdy

- ich poniesienie jest konieczne dla przeprowadzenia działania, są przewidziane w kontrakcie załączonym do niniejszych Wytycznych oraz zgadzają się z zasadami racjonalnego zarządzania finansami, w szczególności wartością pieniędzy i wydajnością kosztów;
- są rzeczywiście poniesione przez beneficjentów lub ich partnerów podczas etapu wdrożeniowego działania, jakkolwiek byłby czas rzeczywistego wydatkowania przez Beneficjenta lub partnera; nie wpływa to na kwalifikowalność końcowych kosztów audytu;
- są zapisane w dokumentach podatkowych lub księgowych Beneficjenta i partnerach Beneficjenta, są identyfikowalne i weryfikowalne oraz są poparte oryginałami dokumentów dotyczących wsparcia.

Zależnie od tych warunków i stosownie do respektowania procedur zawarcia kontraktu koszty kwalifikowane zawierają:

- koszty pracownicze przypisane do działania, korespondujące z rzeczywistymi płacami plus ubezpieczenie społeczne i inne koszty związane z wynagrodzeniem; płace i koszta z nimi związane nie mogą przekroczyć tych, które są normalnie ponoszone przez Beneficjenta i jego partnerów, jak może to mieć miejsce;
- koszty podróży i utrzymania (= na dzień) dla pracowników biorących udział w działaniu, pod warunkiem, że nie przekraczają tych, które są normalnie ponoszone przez Beneficjenta lub jego partnerów, jak to może mieć miejsce; wszelkie refundacje ryczałtowe nie mogą przekroczyć skali zatwierdzanych corocznie przez Komisję Europejską;
- koszty nabycia wyposażenia (nowego lub używanego) i usług, pod warunkiem, że odpowiadają one stawkom rynkowym;
- koszty konsumpcyjne i zaopatrzenie;
- wydatki związane z podwykonawstwem;

- koszty wynikające bezpośrednio z wymagań kontraktu (rozpowszechnianie informacji, ocena specyficzna dla działania, audyt, tłumaczenia, drukowanie, ubezpieczenie, itp.) włączając koszty usług finansowych (w szczególności koszty przelewów i gwarancji finansowych).

Poniższe koszty **nie są kwalifikowane**:

- zadłużenia i zobowiązania oraz opłaty i prowizje od zadłużeń i zobowiązań,
- zyski,
- dobra zakupione z innych źródeł unijnych lub innych programów,
- zakupy nieruchomości lub budynków, za wyjątkiem, gdy zakupy te są niezbędne do realizacji przedsięwzięcia, w takich wypadkach obiekt musi być własnością beneficjenta końcowego, po zakończeniu projektu,
- straty spowodowane zmianą kursu walut,
- podatki, w tym podatek dochodowy od towarów i usług (VAT), chyba że partnerzy projektu nie mogą go odzyskać lub gdy przepisy prawne zezwalają na jego kwalifikowalność.